

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

Wvd. Vertegenwoordiger in N.-I. Mr. M. J. A. Oostwoud-
Wijdenes. Pres. Landr., Tandjong Balei (Sumatra's Oostk.).

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER
VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIE

HOUD: Door de lucht naar Indië en terug. —
Koloniaal Volkenkunde, door A. Raedt van Olden-
barnevelt. — Catalogus der Koloniale Bibliotheek,
door Sn. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunst-
nijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Ind.
Leden: I. Uit de Europ. Pers. II. Uit de Inheemsche-
Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Ind.
Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. —
Uit den Verren Vreemde. — Berichten der Afdeelin-
gen: Apeldoorn. — Mededeelingen: I. Van het Dag-
bestuur, II. Van de Redactie, III. Van het Inform-
bureau. — Mutatiestaat van 21 tot 28 September.

Attentie!

Contributie voor het lidmaatschap dezer Vereeni-
— f5.— 's jaars minimum — loopt voor hen die
of na 1 October e.k. zich als lid doen in-
rijven, tot en met ulto. December 1928. Bij toetreding
mit hen dus gratis het Koloniaal Weekblad geregeld
gezonden. Aanmelding schriftelijk of mondeling bij
Secretariaat, Heulstraat 17, Den Haag, of bij de Sece-
resen van de Afdeelingen.

die reeds lid zijn en daardoor blijk gegeven hebben
hunne instemming met doel en streven der Vereeni-
worden vriendelijk uitgenoodigd ook anderen in
kring tot het lidmaatschap aan te spreken, b.v. door
zending, na lezing, van dit nummer, liefst met een
aanbevelend woord.
op onze leden in Oost- en West-Indië wordt hiervoor
het bijzonder een beroep gedaan.

Door de lucht naar Indië en terug.

Op Zaterdag den 1en October zal, op de plaats
Van der Hoop precies drie jaar geleden op-
om zijn onvolprezen historische pioniers-
licht naar Indië aan te vangen, de aviateur-luite-
G. A. Koppen vertrekken met het uitgesproken
in den kortst mogelijken tijd naar Indië en
te vliegen.

aan den vooravond van dat vertrek mag zeker
even aandacht gevraagd worden voor de inte-
ante mededeelingen van luitenant Koppen, wel-
hij onlangs voor de microfoon te Hilversum
gedaan in verband met zijn voorgenomen re-
vlucht. In de eerste plaats bracht de luit. K.
herinnering, dat hij reeds in 1919 alle voorbe-
ingen getroffen had om met een Albatros-toestel
Indië te vliegen. Benzine en olie waren reeds
al aanwezig, de vereischte formaliteiten ver-
maar op 't allerlaatste oogenblik had de En-
sche Regeering er bezwaar tegen, dat een Duitsch
stel over Britsch grondgebied zou vliegen.

de plannen werden uitgesteld en in 1923 weer
genomen. Toen echter aan luit. K. bekend werd,
zijn collega Van der Hoop reeds vele voorbe-
ingen getroffen had, om eenzelfde tocht te
aken, heeft hij voor de tweede maal zijn plannen
gesteld. Dit uitstel is echter geen afstel gewor-

Enigen tijd daarna werd luitenant K. invlieger
Fokker, hij leerde nog beter de kwaliteiten van
Fokker-machines kennen, en zoo overwoog hij,
met een 3-motorig toestel den tocht te beproe-
Dit plan werd allerwegen welwillend ontvan-
en in dat verband prijst luit. K. de hulp van het
mité Vliegtocht Nederland-Indië, van de Bat.
Mij., welke dadelijk gratis olie en benzine aan-
od en er tevens voor zorgen wilde, dat deze on-
bare producten op iedere landingsplaats in
pôt zouden zijn.
Ook de Indische en Nederl. Regeering stonden

DEN HAAG
TELEF. 36777

„AU PARADIS”

Firma WEBER & BARTELS
Salon de Coiffure pour Dames
TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinsestraat - Tramhalte lijnen 2 en 3
PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York
Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

sympathiek tegenover zijn plannen en steunden die
daadwerkelijk. Trouwens over medewerking ook op
ander terrein had luit. K. niets dan lof. In betrek-
kelijk korten tijd was het bedrag, om de vlucht mo-
gelijk te maken bijeen; de K.L.M. stond toe, dat
hij als tweede bestuurder op alle luchtlijnen mee-
vloog, teneinde de toestellen nog beter te leeren
kennen, terwijl ook van militaire zijde op aange-
name wijze steun werd verleend door de vlucht
zelf en de voorbereidende vluchten als dienstvluch-
ten te beschouwen.

Al vrij spoedig had luit. K. uitgemaakt, dat hij
met een 3-motorig Fokker-toestel den tocht zou
probeerden en wat den motor betrof, viel zijn keus
op de Engelsche Siddeley Lynx motoren, die de K.
L. M. jarenlang op haar machines gebruikte. Hij
kreeg ook een aanbod van de Amerikaansche
Whright-motorenfabriek, doch achtte Engelsche
motoren preferabel in verband met het feit, dat
de mecanici veel beter in de gelegenheid zou zijn,
deze te bestudeeren.

Het plan, om in April van dit jaar te starten,
kon niet doorgaan, omdat de verzekering van het
toestel een struikelblok vormde. Goede geesten
hielpen echter mede en na vele maanden kon deze
verzekering op 7 beurzen en in 6 verschillende lan-
den geplaatst worden. 't Was intusschen reeds Mei
geworden en aangezien de opzet van huis uit, die
van een record-vlucht was, verviel de mogelijkheid
om vóór October te starten. In verband met het
feit, dat de natte en de droge moesson in Voor-
Indië en in Oost-Indië niet tegelijk vallen, moet
een tijd gekozen worden, dat 't in beide gebieden
droog is. En dit is alleen in de maanden April en
October het geval.

Nadat luit. K. een en ander verteld had over zijn
toestel en over de voor- en nadeelen van 3 moto-
ren, deelde hij nog de volgende bijzonderheden
mede.

Aan het aanvankelijke voornemen om een pas-
sagier gelegenheid te geven den tocht mede te ma-
ken, is om verschillende redenen geen uitvoering
gegeven; in de eerste plaats wijl de machine daar-
door met ongeveer 100 K.G. zwaarder belast zou
zijn en een grootere hoeveelheid benzine moest
worden medegevoerd. Het plan is, om in 10 dagen
naar Indië te vliegen en dus 1500 K.M. per dag af
te leggen. Bij een kruissnelheid van 150 K.M. per
uur wordt 1 L. benzine per K.M. gebruikt. Dagelijks
heeft luit. K. dus 1500 L. benzine nodig. Hij moet
natuurlijk méér hebben, om op allen tegenslag
voorbereid te zijn. Vandaar dat er gerekend is op
bergruimte van 1900 L. benzine.

Het toestel zou 30 Augustus afgeleverd worden,
doch na het ongeluk van het K.L.M.-vliegtuig bij
Seven Oaks, worden alle staarten der K.L.M.-ma-
chines versterkt. Dit geschiedt ook bij het toestel
van luit. K. De aflevering is hierdoor echter ver-
traagd. Intusschen hebben de proefvluchten, door ir.
Grasé (en niet door luit. K. zelf, gelijk de dagbla-
den hebben gemeld), gemaakt, zeer bevredigende
resultaten gehad. O.a. is het toestel op een drassig
terrein na een aanloop van 217 meter gestart, zoo-
dat zelfs de kleinste vliegterreinen (400 M.) geen
bezwaren zullen opleveren.

VEENESTRAAT 15
Den Haag

P. v. d. BRUL

Groote sorteering HEEREN-,
JONGENS- en KINDERKLEEDING
Spec. Afdeeling v. KLEEDING NAAR MAAT
SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN 5424

COR VAN MOORSEL

JAN HENDRIKSTRAAT 9
DEN HAAG — TELEFOON 14953
Is het voordeligste adres voor
BEDDEN
MEUBELEN
TAPIJTEN 6238

DANSINSTITUUT EWY DE CLERCQ

FRANKENSTRAAT 5 :: DEN HAAG

Dagelijks inschrijving voor
de nieuwe Wintercursussen

Onderricht in de nieuwste dansen,
zooals voor dit seizoen vastgesteld
op het Intern. Congres van Dans-
leeraren te Parijs (Black-Bottom,
Heebie-Jeebies, Banana's Slide, New
Blues, Charleston, English Waltz,
Wiener Walzer, Tango). 5237
Prospectus op aanvraag. Tel. 53506.

H.H. SECRETARISSEN der afdeelingen worden
er nogmaals beleefdijk
aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van het
K.W. steeds namen voorkomen van personen die in aan-
merking komen om voor het lidmaatschap der Vereeni-
ging te worden aangezocht.

MAISON ALICE
 PLEIN 11 - DEN HAAG - TEL. 11025

SPECIAL INGERICHT
 VOOR DAMES
 ONDULEEREN, PER-
 MANENT WAVING,
 WATERGOLF, ENZ.
 Haarverven onder garantie
 Service door eerste krachten
 Prijzen uiterst billijk

Aanbev. adres voor de Dames van „Oost en West“

MEUBELN KOOPEN
 IS EEN ZAAK VAN VERTROUWEN
DAAROM KOOPEN
 ALLE REPATRIEERENDEN BIJ

J. & A. JUNGESCHLÄGER
 CILLIERSSTRAAT 21-23 :: DEN HAAG
 GESLOTEN HUIS - BOVEN DE
 ELECTRICHE MEUBELFABRIEK

GRÖTE VOORRAAD CONCURREERENDE PRIJZEN

TE KOOP aangeboden door:
Fa. J. v. GEMERT & Zn.
 Telefoon 35350 - Valkenboschkade 277-279
 Telefoon 38447 - Dr. van Welylaan No. 3

VILLA'S } gebouwd in aanbouw } Alles eerste klas bouw
 nog te bouwen }

SEGBROEKPOLDER
 Nieboerweg, Laan van Foot, Dr. van Welylaan

WAALSDORPERWEG
 Waalsdorperweg van Voorschoterlaan van Bepwaerderweg van Maudricstraat van Ammerslaan } Prijzen vanaf f 10.000.—
 BOUWGROND TE WASSENAAR

HOLLAND MOTOR EN RIJWIEL COMP.

WITTE DE WITHSTR. 68
 TELEF. 36467 :: DEN HAAG

Wij leveren U

een uitstekend HOFSTAD Rijwiel vanaf f 55.— compleet. Zeer fijne Engelsche SUN en JAMES Rijwielen vanaf f 88.—, alle met langd. garantie

Wij belasten ons speciaal met de verzending naar Indië - Mofelen en Nikkelen, onverschillig welk merk

PROMPTE BEDIENING
 GESCHOOLD PERSONEEL

Dagelijks 10 tot 12 en 2 tot 4 uur inschrijving voor de en de clubs ter opleiding tot

HANDELS-DAGSCHOOL
PRIVE SECRETARESSE

Prospectus kosteloos, ook voor Steno, Typen, Talen, Boekhouden
 Plaatsingbureau voor Leerlingen

SCHOEVERS Stadhondersplein 3, -DEN HAAG
 Telefoon 52594

Met zijn medereizigers, den 2n bestuurder Frijs en den mecanicien Ellerman, t de luit. K. zich zeer ingenomen. De eerste is oud-militair-vlieger, tevens mecanicien, thans verkeersvlieger bij de K. L. M., Ellerman is de motor-expert van de Fokker-fabriek. Deze twee technici hebben in Coventry de Siddeley-motoren bestudeerd, er meer dan 100 uit elkaar gezien en zelfs een motor bekeken, die na 240 uur achtereen gedraaid te hebben, nog volkomen in orde was. Het vertrouwen in deze motoren is dan ook zeer groot.

De reis wordt afgelegd in de volgende etappe's: Amsterdam - Belgrado - Angora - Bagdad - Bender Abbas - Karachi - Alahabad - Akiab - (via Rangoor) - Bangkok - Sengora - Muntok - Batavia. De bedoeling was eerst, zooals men weet, van Bangkok naar Medan en vandaar naar Batavia te vliegen, maar daar het terrein van de renbaan te Medan niet beschikbaar is, moest de route vanaf Bangkok omgelegd worden over Sengora en Muntok, hetgeen, jammer genoeg omdat het een recordvlucht zal worden, een vliegtag meer beteekent. De terugreis hoopt luit. K. echter toch in slechts tien dagen te volbrengen.

Wanneer de ervaren aviateur en zijn helpers a.s. Zaterdag op Schiphol het luchtruim ingaan, zal het hen stellig niet ontbreken aan groote en hartelijke belangstelling en de beste wenschen voor het bereiken van hun doel.

Want ook luitenant Koppen's stoutmoedig voornemen legt getuigenis af, dat de oud-Hollandsche durf en onverschrokkenheid nog voortleven in de tegenwoordige kranige luchtvaarders, die den naam van Nederland hoog houden in de wereld.

Koloniale Volkenkunde.

J. C. van Eerde, Professeur à l'Université, Directeur de la Section Ethnologique de l'Institut Colonial d'Amsterdam. *Ethnologie Coloniale* (L'Européen et l'Indigène). Préface de M. Joseph Chailley. 1)

Bij de inleiding van Prof. J. C. van Eerde's *Ethnologie Coloniale* in het Koloniaal Weekblad, Organ van de Vereeniging „Oost en West“, zouden wij om ons hier eens van vroeger gebruikelijke ambtelijke termen te bedienen, ons gevoelig kortheids-halve kunnen refereeren naar de „Préface“ tot dit Fransche werk van de hand van geen minder dan Joseph Chailley, den te onzent wel bekenden schrijver van vergelijkende koloniale Staatkunde.

Met echt Fransche hoffelijkheid, na eenige schermseling omtrent eigen onbevoegdverklaring met den uitgever — natuurlijk bescheidenheidshalve — om Prof. van Eerde's werk bij het publiek aan te bevelen, bewijst hij al dadelijk de verschuldigde eer aan den schrijver door te zeggen: „un tel auteur se recommande hautement lui-même et n'a nul besoin d'être, par qui se soit, présenté au public“. (Onze cursiveering. Préface bldz. V.)

Nu, weinigen zullen juist als hij bevoegd kunnen worden bevonden om een werk van dit gehalte in een voorbericht te beoordeelen en in een land, in de eerste plaats als Frankrijk, met den meesten nadruk de lezers op het nut en de hooge waarde daarvan te wijzen, ten eigen bate.

Het kan onze Hollandsche ijdelheid niet anders dan streelen te lezen wat Chailley, kenner bij uitnemendheid van vergelijkende koloniale systemen, in zijn Préface (bldz. VII) schrijft: „Dans l'enseignement (Colonisation comparée) que, durant tant d'années j'ai donné à l'Ecole des Sciences Politiques, je disais souvent à mes Elèves: „voulez-vous acquérir et un savoir incomparable et une grande réputation? Apprenez le hollandais et lisez-en les ouvrages sur les colonies, ou bien pour les écrire à l'usage de nos compatriotes. Vous aurez rendu à notre pays un immense service et conquis pour vous un magnifique instrument de travail.“ Wij cursiveeren hier maar even weer.

Woorden ontegenzeggelijk, die klinken als een klok en waaruit wij megen ontwaren, dat ze uit den mond van den eminenten schrijver van *Java et ses habitants* (1900), *l'Inde Britannique* (1910), *Colonisation de l'Indochine*, reeds in 1890 en zoovele andere werken op koloniaal staatkundig gebied, zeker allerminst getuigen van gebrek aan appreci-

ciatie voor ons koloniaal beheer met zijn onvermijdelijk begane fouten en tekortkomingen.

„Les Hollandais et les Anglais ont cette particularité qu'ils ne dissimulent pas leurs erreurs: l'amour-propre ne les engage ni à les taire ni à les excuser. Ils les exposent simplement...“ „Hollande, en particulier, n'a rien tu: au cours de ses temps, son âpreté au gain, ses cruautés, ses injustices, puis ses troubles de conscience, ses révoltes, son souci, puis son amour des peuples à elle confiés (lisez notamment ci-après les pages 226 dans *Les Principes de Gouvernement*; veering van ons); „et elle a édicté et pratiqué...“ „puis déjà longtemps une conduite profitable à...“ „sujets et honorable pour elle“, lezen wij in de Préface (bldz. VII).

Heeft de Gouverneur-Generaal nog niet dezer dagen, 20 September, t. g. van het bezoek dat hij Menado bracht in den vollen Minahassaraad, in een gehouden rede, gezegd, dat de Centrale Regeering met groote belangstelling kennis neemt van de arbeid en dien zal steunen, ook als de Raad zelf in moeilijkheden mocht brengen? Met het geen verwijt. Immers belijdt hij ruiterlijk en ons hier zoo goed te pas komt: „De Regeering ook zelf dikwijls mis en zal daarom geen kritiek op een ander college uitoefenen“. (Aneta-telegram dd. 20 Sept. j.l. uit Menado). Zie hier dan, als toeval, de bevestiging van hetgeen hierboven Chailley heeft geschreven; zich zelf niet poeieren als vos, die de zedeleer preekt voor andere koloniale mogendheden! „C'est là un phénomène qu'on serve partout et, à cet égard les Pays-Bas, feraient pas mauvaise figure. Ils feraient d'élever bien haut l'étendard sur lequel est inscrit: „Sauf des erreurs communes à tous les peuples, certains abus qu'ils ont corrigés par la suite...“ „Pays-Bas peuvent, au point de vue de l'exploitation du sol et de la conduite à l'égard des indigènes, Servir de modèle à toutes les nations et à la Grande-Bretagne elle-même.“

„Dat is zoo geen gekheid! Maar laten wij niet zelfverheffing hiervan acte nemen, wel steekt ons niettemin een hart onder den riem in deze en meer onheilspellende tijden — communisicwoelingen op Java en Sumatra — zulke woorden van onvervalschte waardeering te mogen vernemen van Fransche zijde. Neen, laten wij ons niet onmoedigen. *Face the danger!* en laten wij te juist tijd die afdoende maatregelen nemen, die ons de omstandigheden geboden worden, sans peur sans reproche! Wij zijn thans reeds wat dat betreft op den goeden weg. Wij Hollanders, evenals de Engelschen, komen altijd op onze beide beenen recht. De Hollandsche mentaliteit is er een borg te meer voor.

„Si les Hollandais ont réussi dans leur politique coloniale c'est uniquement parce qu'ils ont appris à comprendre les institutions indigènes“, zegt Chailley Day, waarop Prof. v. Eerde voorzichtig laat volgen: „Certes non sans quelque exagération. Mais il n'y a pas de doute qu'il y a un rapport intime entre le degré de notre pouvoir et la nécessité de chercher le point juste d'adaptation à la société indigène.“ (Zie Rapport avec les Indigènes, bldz. 137).

Intusschen klinkt het uit den mond van Prof. van Eerde als een welverdiend verwijt aan het adres van het Binnenlandsch Bestuur, vooral in deze tijden nu wij zoo waakzaam behooren te zijn en op tellen moeten passen, in het wezenlijk belang de bevolking zelve.

„Les événements de Sumatra et ailleurs dans les gouvernements extérieurs font ressortir de plus en plus que les fonctionnaires, qui devraient former le lien qui rattache la puissance dirigeante européenne à la société indigène, n'ont plus le contact qu'on peut exiger d'eux.“ (Hoofdstuk *Ethnologie Coloniale*, bldz. 29 en v.v.). Lain dhoeloe, lain karang!, zeggen wij, wanneer wij den schrijver verder hooren uitweiden (bldz. 30), over de moderne middelen van verkeer, de auto's, waarmee nu op tournee wordt gegaan door de bestuursambtenaren over daarvoor geschikt gemaakte wegen, met poeering van de kampongs en negri's, om zoo spoedig mogelijk thuis te komen, omdat bergen schriftelijk werk hen wachten, omdat er nu steeds meer en meer gediend moet worden van consideratiën en advies. O! Sint Bureaucratius!

Wij zijn zoo vrij dit maar met onze eigen woorden zeer te geven, den geest vattende van hetgeen

1) Paris. Aux éditions du Monde Nouveau, 42, Boulevard Raspail, 42, 1927.

2) Jules Harmand. *Domination et Colonisation*, 1910, p. 86, in het hoofdstuk *Ethnologie Coloniale*, bldz. 32.

DANSINSTITUUT „HENRI”

EX-DANSEUR HOTEL DES INDES
ARCHIMEDESSTRAAT 64 DEN HAAG TEL. 37007

EERSTE KLAS INRICHTING VOOR
Modern Dansonderwijs en Maintienlessen volgens Fransche methode
Medio October, aanvang van de WINTERCOURSSEN voor ALLE leeftijden
Inschrijving dagelijks van 10-6 en van 7-9 uur.

geleerde schrijver met het euveldeser tijden
Wij weten er alles van!

de aanhalingen uit de Préface van Chailley
het begin van onze bespreking van het boek moge
voldoende blijken hoezeer wij met ingenomen-
dat mooie Voorbericht hebben gelezen, maar
duidelijk, dat tot het schrijven van zulk een
erige inleiding met die bijzonderlijke motivee-
van waar het op aan komt, hij bezielde werd
de lezing van het eigenlijke werk van Prof.
Eerde, *Ethnologie Coloniale*, de vrije Fransche
marking van de in het vorige jaar, in den vierden
als uitgave van het Koloniaal Instituut, ver-
men Koloniale Volkenkunde. Eerste stuk: Om-
met Inlanders.

als bekend mogen wij veronderstellen¹⁾, dat dit
stuk een serie vormt van vier in 1914 gehou-
voordrachten, met de bedoeling volgens de In-
ding (blz. 11, slot-alinea) om vooreerst het belang
uitkomen van een behoorlijken omgang met
anders, dan om een indruk te geven van hun on-
vinding bij de aanraking met vreemde bescha-
elementen. Vervolgens om na te gaan, welke
achten de regering terzake heeft, en ten slotte
te wijzen op het nut van de beoefening der Vol-
nde voor het leeren waardeeren van den in-
schen medemensch.

de *Ethnologie Coloniale* is alzo geen letterlijke
aling van het Hollandsche boek, waar Prof. van
de uitdrukkelijk nog zegt: „Modifiée et amplifiée,
présente publication, rédigée dans une langue
généralement accessible pourra contribuer, je
père, à mettre en lumière les problèmes que ren-
tre l'oeuvre colonisatrice et qui attendent d'elle
solution.” (Introduction, blz. 16, slot).

inhoud omvat: Préface, Introduction, I. Eth-
nologie Coloniale, II. L'Auto-éducation coloniale, II.
ports avec les Indigènes, IV. Indigènes et étran-
V. Les principes de gouvernement en VI. Eth-
nologie, met nagenoeg dezelfde indeeling van het
pronkelijke Hollandsche werk bovengenoemd in:
inleiding, I. Aanraking met Inlanders, II. Inlan-
en vreemdelingen, III. Regeeringsinzicht, IV.
kenkunde. Register.

het lijvig groot-octavo boek van 274 bladzijden
de Préface is ook met dezelfde mooie typi-
foto's als in het Hollandsche werk versierd, al
den wij voor ons ook gaarne daarin enkele foto's
van de Molukken hebben opgenomen gezien,
het Australisch gebied van den Indischen Archi-
dat zoo hoogst treffende verschillen vertoont met
overige Aziatische gedeelte.

maar om het even, men raakt niet licht uitgeput,
met de noodige aanhalingen uit het werk zelve,
veel uitvoeriger, de bekoring weer te geven, die
het lezen, ja liefst van de bestudeering daarvan
zaat.

den aard der zaak kan in een kort bestek in
kolommen van het „Kol. Weekblad” van een
voerige bespreking van dit werk, hoe verleidelijk
geen sprake zijn.

wij moeten als boven gepoogd slechts hier en daar
de grepen doen, welke naar wij hopen niettemin
lezer tot een vast voornemen zullen brengen met
merkwaardige en belangrijke boek, juist in deze
en, kennis te maken.

die het boek leest, wordt door den deskundi-
schrijver geboeid, van het begin tot het einde.

welk een groote kennis moet men niet bezitten,
vende reeds uit die combinatie van een haast
stelpende reeks van frappante voorbeelden in
boek, om de psychische eigenschappen der In-
sische rassen, in het bijzonder, tot hun recht te
na komen, met de bedoeling daaruit een richt-
aan te geven voor onzen omgang met de in-
sche bevolking, in de eerste plaats wel voor den
nionaris, maar ook voor ieder ander, die in Indië
taak heeft te vervullen. Immers, waar de Euro-
en de inlander elkander ontmoeten, mag wel
schiel van meening zijn, maar is misverstand niet
laatbaar, zegt Prof. v. Eerde (Aanraking met In-
ders, blz. 31) zoo terecht.

de schrijver zelve is ons meer nog dan Joseph
Chailley van nabij bekend door zijn vele geschriften,
op het gebied van de land- en volkenkunde in
geheel omvang, doch in 't bijzonder wel van
der gebiedsdeelen in den Indischen Archipel.

Zie ook de inleiding van dit werk onder het hoofd
„Omgang met Inlanders” van de hand van den heer
gevoerd in De Nieuwe Rott. Cour. van 26 Sept. 1926,
weekblad A, blz. 1.

„Nourri dans le sérail”, als oud-bestuursambte-
naar, laatstelijk op het onvolprezen Bali, heeft hij,
meenen wij, daar eerst terdege den grondslag kun-
nen leggen voor zijn veelzijdige studiën, waarvan
zijn *Ethnologie Coloniale* zulk een gunstige getuige-
nis aflegt, studiën, die in het buitenland de bijzon-
dere aandacht hebben getrokken van nu weer Joseph
Chailley en te voren reeds van zoovele andere Kolo-
niale autoriteiten en geleerden, wijl zij gegrond zijn
op een juiste kennis van de Oostersche ziel en op
een fijn aanvoelen van hare roerselen en drijfveeren.

Naast de verschillen van psychische eigenschappen
tusschen Oosterling en Westerling, heeft hij de groote
overeenkomst leeren waarnemen van hunne gemeen-
schappelijke eigenschappen en daaruit gevolgtrek-
kingen kunnen maken, die een nieuw licht werpen
op de waardeering van Oostersche menschenrassen
en op hunne deugden en gebreken, welke slechts,
na een deugdelijke analyse, gradueel blijken te ver-
schillen van die bij ons Westerlingen.

Eindigen wij thans, wij erkennen volgaarne, onze
onvoldoende inleiding van het mooie werk van Prof.
van Eerde.

In prachtig Fransch vat de sympathieke schrijver
van de Préface, Joseph Chailly, die waarlijk ons Kolo-
niaal beheer zoo hoog aanslaat, als slot apothéose,
het ondervolgend voor den schrijver gunstig en
vleidend oordeel over zijn werk samen:

„Le beau travail de M. van Eerde va donc être
infiniment utile à la Hollande. Il ne le sera pas qu'à
elle. Il intéressera toute l'humanité. Il intéressera
surtout les nations colonisatrices: pour nous en tenir
à l'Europe, l'Angleterre, la Hollande, la France, la
Belgique, l'Italie doivent en faire leur profit. Toutes
ont à tenir dans le monde, un rôle magnifique. Quel
exemple, quel succès et quelle autorité, si leur poli-
tique indigène s'accorde en tous points! Déjà, les
principes en sont les mêmes; la politique indigène,
à l'heure où j'écris, se formulera partout en quel-
ques termes identiques: connaître l'indigène; l'in-
struire et l'éduquer selon ce que ses facultés permet-
tent; l'estimer, si la nature l'a fait ou si l'éducation
l'a rendu estimable; en tous cas, l'aimer. Seule l'ap-
plication de ces principes peut différer, parce que
les sujets auxquels elle s'applique diffèrent telle-
ment par la race, les aptitudes, l'histoire, la culture,
et aussi parce que les dominateurs eux-mêmes dif-
fèrent par le tempérament.” (Préface p. XVIII).

A. RAEDT v. OLDENBARNEVELT.

Catalogus der Koloniale Bibliotheek

van het Kon. Instituut voor de taal-
land- en volkenkunde van Ned.-Indië en
het Indisch Genootschap. Tweede
supplement door W. C. Muller, ad-
junct-secr. Kon. Inst. Den Haag, Mart.
Nijhoff, 1927.

Wij hebben dan eerst gehad den catalogus van
1908, door Rouffaer en Muller, „de eerste die van
zulk een omvang het licht ziet over eenige Kolo-
niale Bibliotheek.” Een lastig zwaar boek; daarop
is gevolgd het eerste supplement van 1915, door
Muller, en achtereenvolgens van denzelfden de op-
gaven van aanwinsten, verschenen in 1916, 1919
en 1922. Zoodat we 5 boeken moesten opslaan om
naar een of ander werk te zoeken. Door de ver-
schijning van het tweede supplement, welks titel
men hierboven vindt, zijn de drie opgaven van aan-
winsten vervallen; vermeerderd met de aanwin-
sten tot ult. 1925 zijn zij in dit tweede supplement
verwerkt.

De eerste catalogus van 1908 heeft een „register
der boekwerken” en een „zaakregister”; het twee-
de supplement heeft een „auteurregister” en een
„zaakregister”. En daar de praktijk heeft uitge-
wezen, dat deze dubbele registers der vorige uit-
gaven bij het raadplegen moeilijkheden opleverden,
is achter het tweede supplement gekomen één
register, verwijzende naar de bladzijde waar een
boektitel is vermeld.

In dat register staan dus de auteursnamen, en
omdat van sommige boeken de auteur niet wordt
genoemd, is het onderwerp in deze alfabetische
lijst opgenomen, b.v. bij gidsen in musea, catalogi
van tentoonstellingen, rapporten en tal van bro-
chures van ongenoemden.

Het is bijna onmogelijk, dat een in de Koloniale
Bibliotheek aanwezig boek niet zou kunnen wor-
den gevonden; de Sumatraansche zoogdieren van

5408

M. A. J. LINNEWEEVER

LUXE EN ORTHOPAEDISCH MAATSCHOEISEL

LEVERANCIER VAN H. M. DE KONINGIN
EN Z. K. H. DEN PRINS DER NEDERLANDEN

WESTEINDE 32A :: DEN HAAG
OPGERICHT 15 JAN. 1827 TELEFOON 13551

Onze Luxe Maatschoeisel heeft een voorname snit en
een goeden pasvorm. Ons Orthopaedisch schoeisel bezit
goede prothesen en maskeert de abnormaliteit. Ons
maatwerk is niet te vervangen.

Jac. Schijff, Tandarts

Stadhoudersplein 102 - Den Haag
Telefoon 33877

SPREEKUR: 5475

6.30-8 en volgens afspraak

N.V. STUKADOORSBEDRIJF

voorheen

L. PH. BISSCHOPS

SASSENHEIM - TEL. 4507

UITVOERING van alle
STUKADOORSWERKEN
door het geheele land.

Wij maakten o.a. het Stukadoorswerk voor
het Koloniaal Instituut tot volle tevren-
denheid der Directie.

5474

De Kleine Opvoedingstehuizen

te Amersfoort, P.-Bothlaan 43, onder leiding van Mej.
E. J. M. ABERSON, en te Apeldoorn, Jachtlaan 38, onder
leiding van Jonkvrouwe L. FEITH, zijn bestemd voor
KINDEREN UIT INTELLECTUEELE KRINGEN,
die buiten de ouderlijke zorgen moeten worden opgevoed.
Huiselijke, beschaafde omgeving, groote eenvoud, ge-
zonde huizen, goede voeding, zorgvuldige behandeling.
Inlichtingen bij bovengenoemde Dames en bij

Het Bestuur:

- J. C. HIETINK, Gedelegeerde v. d. Studiecommissie
v. O. en W., v.-d.-Heimstraat 33, Den Haag,
wnd. Voorzitter.
- Mej. M. KAARS SPESTEIJN, Fr.-van-Mieris-
straat 136 I, Amsterdam, Secretaresse.
- H. A. G. ELINK SCHUURMAN, Accountant, Kei-
zersgracht 574, Amsterdam, Penningmeester.
- Mr. F. A. G. VAN WALSEM, Zeist, Onder-Voorz.
- Mej. J. C. BLANKERT, R. O. G., Zeist.
- Correspondente voor Indië:
Mevr. F. VAN HOUWENINGE—Blaauw, per adres
Agentschap B. P. M., Semarang.

SPIEGEL- EN LIJSTENMAKERIJ WED. W. DRIESSEN

105 HAARLEMMEERSTRAAT 105 - LEIDEN
(Geen Filialen) 5866

KUNSTHANDEL

RUIME SORTERING IN:
SPIEGELS | TEGELS | FAMILIE- EN
SCHILDERIJEN | GRAVURES | PORTRETLIJSTEN
SCHILDERSTUKK. | AQUARELLEN | PLATEELWERK

SOLIED ADRES — BILLIJKE PRIJZEN

Voor aangen. tijdpassering van oud en jong, naar

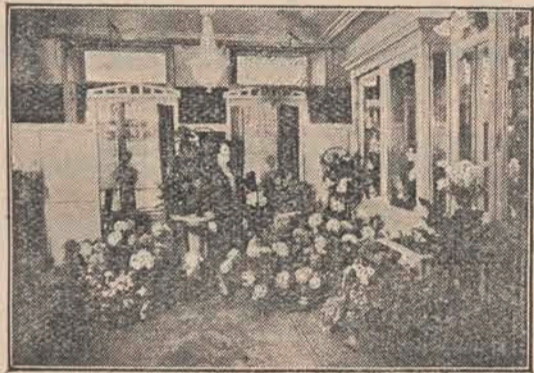
KLAASSEN'S SPECIAALMAGAZIJN VAN FEESTARTIKELEN

PRINSESTRAAT No. 4
DEN HAAG :: TELEFOON 13324

Grootste keuze Kinder- en Gezelschap-
spelen, Dam-, Schaak-, Domino-, Tricrac-,
Sjoelbak-, Roulette- en Kaartspelen,
Puzzles, Bouwprenten en Fröbelartikelen,
Teeken- en Kleurboeken.

Van onze Adverteerders

KAPSALONS „MAISON ALICE”

Gaarne maken wij onze dames lezeressen attent, op de tot de beste der Residentie behorende kapsalons „Maison Alice”, Plein 11.

Het was ons vergund een kijkje te nemen in deze schitterend ingerichte speciale Dames-kapsalons en kunnen wij beamen, hetgeen diverse Indische dames nog ná hun vertrek aan de Directrice schreven, dat het ontbreken van een dergelijke inrichting in Indië, een absoluut gemis is. Wij zagen fraaie staaltjes van haarkapkunst en diverse tevredenheidsbetuigingen omtrent haarverven, permanentwaiving, watergolf, enz. Wij bevelen deze inrichting, zoowel wat bediening als billijken prijs betreft, dan ook gaarne aan.

P. VAN 'T RIET EN ZOON

OBRECHTSTRAAT 177 :: DEN HAAG
TELEFOON 33990* Twee Lijnen

De Vleeschhouwer van
het allerbeste

SPECIAAL FIJN KALFSVLEESCH

OPGERICHT Ao. 1896

VERZEKERT UW RIJWIEL

bij de

's-Gravenhaagsche Rijwielverz.-Mij.

Conradkade 56 — Den Haag

Premie 3 pCt. der waarde

(Minimum f 3.—)

Aanbevolen voor Leden van „Oost en West” en Repatrieerenden — Tel. 34485

C. HOOGENDOORN BOUWT HEERENHUIZEN

op DUINZICHT aan de RUYCHROCK- en VAN-NIJENRODESTRATEN bij den Waalsdorperweg, op vrijen grond (zandgrond), in prijzen van f 12.000.— en f 18.500.—. Verstrekt desverl. ook Hypotheek. Bouw volgens ontwerp van de architecten VERSCHOOR en VAN DER WEELE, en te huur Winkelhuizen en Bovenhuizen aan de Verlengde Oostduinlaan. Inlichtingen: Directieket Ruychrockstraat en Ieplaan 201. Den Haag, Telefoon 15167 en 33227.

Schneider staan in het register zoowel op zijn naam, als bij zoogdieren en bij Sumatra, dus driemaal. Cohn's Probleme der indischen Kunst vindt men zoowel op Cohn als op Problemen en op Kunst (Indische), dus eveneens driemaal. Bij „Kleine Loo buiten Den Haag” in het register worden we verwezen naar Vosmaer's beschrijving van de „zeldzaame gedierten” van den Prins van Oranje, „leevend voorhanden geweest zijnde” ter plaatse waar nu de theetuin is.

Het doel van dit nieuwe supplement is, gemakkelijker dan voorheen, den weg te vinden in deze boek-verzameling; zij wordt steeds grooter, er wordt gedrukt in versneld tempo, en nooit is het afschuwelijke van deze uitvinding duidelijker aan den dag gekomen dan thans. Het antwoord op de vraag van Prediker VII, 10 „Wat is er, dat de vorige dagen beter geweest zijn dan deze?” moet o.a. stellig inhouden, dat er voorheen minder werd gedrukt. Zeker, de uitnemendheid der wetenschap is, dat de wijsheid haren bezitters het leven geeft, zooals we iets verder lezen, maar daarom behoefde al die wijsheid niet te worden gedrukt; de belangstelling is op; dood-gedrukt. Ook zonder drukpers zou alles zijn terecht gekomen. De vraag is hoeveel monniken de heer Muller aan 't werk had moeten zetten om dit tweede supplement van 460 bladzijden druks te schrijven. Vermoedelijk zijn er nu minder fouten in; en het formaat is handiger.

Snuffelend in dit supplement, dat opnieuw doet uitkomen met hoeveel zorg en wijsheid deze boekerij wordt bijgehouden en beschreven, trof mij hoe zwak de rubriek Engelsch en Fransch West-Indië daarin is, samen twintig boeken, de aanwinst na het verschijnen van het 1ste supplement in 1915, dus in 12 jaar; in den *geheelen* catalogus komt de naam van Walter E. Roth niet voor. Op de noordkust van Zuid-Amerika liggen Nederlandsch en Britsch Guyana zoo dicht bij elkaar als twee menschen in een twijfelaar. Aan den Franschen kant evenzoo.

Voor den heer Muller is de verschijning van dit tweede supplement het eind van een langdurigen arbeid die onafgebroken inspanning kostte. Laten we hem gelukwenschen met den goeden afloop.

Sn.

Van Week tot Week.

Dinsdag 20 tot Maandag 26 September.

Arrestatie van Indonesische studenten. Het door de Justitie met behulp van eene commissie ingestelde onderzoek naar de handelingen (naar gezegd wordt: opruiing, enz.) van een aantal bij de Perhimpoean Indonesia aangesloten, hier te lande aan verschillende Universiteiten studerende Indonesiërs, heeft geleid tot de arrestatie van een viertal hunner, n.l. Mohammad Hatta, Sastro Amidjojo, Raden Mas Abdoel Madjid Djojo Adiningrat en Nazir Datoek Pamoentjak. ¹⁾

De Landvoogd in den Oostelijken Archipel. Blijkens verschillende Aneta-telegrammen wordt de Gouverneur-Generaal in den „Grooten Oost” met groote hartelijkheid overal feestelijk ontvangen. In alle plaatsen welke de Landvoogd bezoekt betuigt de bevolking hare aanhankelijkheid en trouw aan het Nederlandsche gezag en liefde voor ons Vorstenhuis.

¹⁾ Mohammad Hatta is geboren te Padang Pandjang, zoon van een handelaar, bezocht de H.B.S. te Batavia, waarna hij in 1921 naar Holland ging om te studeren aan de Handelshoogeschool te Rotterdam. Gedurende zijn studie schreef hij onder verschillende pseudoniemen correspondentie voor de inheemsche bladen. Reeds verscheidene jaren is hij lid van het bestuur, en in den laatsten tijd voorzitter, der Perhimpoean Indonesia. Nazir Datoek Pamoentjak is geboortig uit Kota Gedang (Padangsche Bovenlanden); hij bezocht de H.B.S. te Batavia en kwam ongeveer 8 jaar geleden in Holland. Studeert in de rechten te Leiden en maakte deel uit van het vorige bestuur der Perhimpoean Indonesia. Daarna bleef hij een der werkzaamste propagandisten voor een anti-Nederlandsche actie in den boezem der vereeniging en ook daarbuiten.

Raden Mas Abdul Madjid Djojoadiningrat is verwant aan den regent van Toeban; hij is althans een neef van R. M. Pringgodigdo, zoon van genoemden regent. Hij kwam ongeveer 4 jaar geleden in Holland, studeert voor Indoloog te Leiden en maakt thans deel uit van het bestuur der Perhimpoean Indonesia.

Van Sastro Amidjojo zijn ons geen bijzonderheden bekend.

Bibliotheek voor de Medische Hoogeschool. Batavia, 29 September. (Aneta). De Medische Hoogeschool heeft verzocht op de supplettoire begroting voor 1928 ruim anderhalve ton te brengen voor het aanschaffen van een bibliotheek.

Commissie voor het Adatrecht in N.-I. Het Koninklijk Instituut voor de taal-, land- en volkenkunde van Nederlandsch-Indië te 's-Gravenhage heeft in zijn jongste bestuursvergadering in 1909 ingestelde commissie voor het adatrecht, welke dezen zomer haar lid F. A. L. Rinck door den dood had verloren, aangevuld met den heer W. K. H. Ypes, oud-resident van Tapanoeli. De commissie, welke tevens het bestuur vormt van de in 1917 opgerichte Adatrechtstichting, bestaat daardoor thans uit de heeren: prof. C. Snouck Hurgronje, voorzitter; prof. J. H. Carpentier Alting; H. T. Damstra; prof. J. C. van Eerde; O. L. Helfrich; prof. Th. W. Juynboll; R. A. Kern; prof. N. Krom; prof. Ph. S. van Ronkel; mr. dr. M. G. Schumann; W. K. H. Ypes; prof. C. van Vollenhoven, secretaris en mr. W. de Roo la Faille, penningmeester.

Groote brand in het hotel te Brastagi. Medan, 29 September (Aneta). In den afgelopen nacht is 't hoofdgebouw van het hotel te Brastagi afgebrand. De logeergasten vluchtten in nachtcostuum naar buiten. De schade bedraagt tonnen.

Gemeente-ambtenaren en politiek. Batavia, 22 Sept. (Aneta). De gemeenteraad van Meester Cornelis heeft een voorstel van den heer A. Th. Bruëns, waarbij het den gemeente-ambtenaren verboden zou zijn lid van een communistische of socialistische organisatie te zijn, verworpen met 9 tegen 4 stemmen.

Een voorstel van den heer Djajadiningrat, waarbij het den gemeente-ambtenaren verboden wordt lid te zijn van door de Regeering verboden vereenigingen, werd aangenomen met 10 tegen 3 stemmen.

Vrouwen naar Boven-Digoel. Batavia, 22 Sept. (Aneta). In verband met de wanverhouding tusschen het aantal mannen en vrouwen in het interneringskamp voor communisten te Boven-Digoel, heeft de Regeering een aanschrijven gericht tot de hoofden van gewestelijk bestuur, waarin gezegd wordt, dat er geen bezwaar tegen bestaat, dat voortaan ook aan vrouwelijke familieleden van de geïnterneerden, niet behorend tot het wettig gezin, vergund zal worden mede opgezonden te worden.

Mr. W. H. M. Sanger †. Batavia, 22 Sept. (Aneta). Mr. W. H. M. Sanger, advocaat te Weltevreden, is ten gevolge van een longontsteking overleden.

Hoofdcommissaris van politie. Batavia, 21 Sept. (Aneta). Het hoofd der opleidingschool voor het personeel der politie, de heer J. M. Feuterstein, is benoemd tot hoofdcommissaris van Politie in de plaats van den tegenwoordigen titularis, de heer Treffers, die den 2en November met buitenlandsch verlof vertrekt.

Gepensionneerd. Luitenant-kolonel der cavalerie van het O.-I. leger, E. F. Wiener, zal 2 October den dienst met pensioen verlaten, onder toekenning van den titulair rang van kolonel.

Belangrijke aanwinst voor 's Rijks Ethnogr. Museum. Het Indisch Comité voor Wetenschappelijk Onderzoek te Weltevreden heeft een verzameling van bijna 500 ethnographica, afkomstig van de pygmoïde bevolking van Nieuw-Guinea, aan het Rijk ten geschenke aangeboden voor het Ethnographisch Museum te Leiden. Het comité is de dank der Regeering betuigd voor deze schenking.

Kapitein Th. C. Lindgreen †. Te 's-Gravenhage is op den leeftijd van 37 jaar overleden de kapitein der inf. van het O.-I. leger Th. C. Lindgreen.

Javaansche dansen. Blijkens eene aankondiging van het Bestuur der „Volksuniversiteit” te Amsterdam (Keizersgracht 708) zal Raden Mas Jodjana aldaar een cursus houden over den dans bij verschillende volken en over den Javaanschen dans in het bijzonder. Deze cursus van zes lessen vangt aan den 10en Nov. a.s.

Sovjet-radio-stations en Indië. Een vertegenwoordiger van het Haagsche Aneta-kantoor had dezer

Het meest gesorteerd Magazijn van Lingerieën, Modeartikelen, Tricotage enz.
in „DUINOORD” is Magazijn „DE ZONEGRENSEN”

FREDERIK HENDRIKLAAN 99 :: DEN HAAG
Uitsluitend 1ste kwaliteit, scherp concurrerende prijzen

FILIALEN: Thomsonplein 26c, Den Haag - Pansierstraat 48, Scheveningen

dagen een onderhoud met den heer Holtzappel, hoofd van den Radiodienst in Ned.-Indië, waarin ook diens meening werd gevraagd omtrent het gevaar van de radiotelefonische activiteit der Sovjet-stations.

De heer Holtzappel heeft persoonlijk die activiteit geconstateerd. Het station van Moskou was reeds langen tijd gehoord, maar betrekkelijk kort voor het vertrek van het diensthoofd uit Indië kwam het station van Charabowsk opzetten. Men hoorde het station in het Engelsch en ook in het Maleisch zeer duidelijk spreken.

En of men dit een groot gevaar achtte in een land van zoo groote uitgestrektheid als Indië, waar het uitbreken van een verzet aan alle hoeken van den archipel tegelijk, op één teken, een groote verstrooiing van de gewapende macht zou vergen...?

De heer H. onderschat het gevaar niet, maar acht het ook weer niet zoo groot als men het den allerlaatsten tijd heeft doen voorkomen. Telegrafisch bestond deze mogelijkheid immers reeds lang, maar telefonische opzetting tot oproer zou natuurlijk veel meer tot de massa spreken.

Intuschen verzekerde de heer H. dat de dienst van de P.T.T. onafgebroken de grootste waakzaamheid in acht neemt en de meeste zorg aan dit verschijnsel besteedt. Het is mogelijk om, zoodra men een ontoelaatbaren oproep tot de bevolking opvangt, aanstonds met dezelfde golflengte van dien zender storingen te verwekken. Dit wordt natuurlijk moeilijker wanneer de zender in het belang van een boezen opzet telkens zijn golflengte gaat veranderen, maar dat is een moeilijkheid, die in gelijke mate voor de luisteraars als voor de controle geldt. De controle op de ontvangers is in de steden tamelijk goed mogelijk, maar in de binnenlanden, levert deze eigenaardige moeilijkheden op.

De luitenant-kolonel der artillerie A. T. H. Winter is bevorderd tot kolonel (Aneta, 26 Sept.).

H. W. E. Klomp. Op zijn verzoek is eervol ontslag verleend aan Mr. H. W. E. Klomp, raadsheer in het Hooggerechtshof van Ned.-Indië (Aneta, 26 Sept.).

H. W. E. Klomp. Met 31 Dec. a.s. is op zijn verzoek eervol ontslag verleend aan den hoofdingenieur bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst, den heer J. H. Holtzappel (Aneta, 26 Sept.).

Universitaire examens. Leiden. Bevorderd tot doctor in de letteren en wijsbegeerte (met lof) op proefschrift, getiteld: Overzicht van de volksverhalen der Batak, de heer P. Voorhoeve. — Economisch doctoraal ex. Indologie de heer J. W. van Royen.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Kraton-inzendingen op de Jaarmarkt-tentoonstelling te Djokjakarta.

Volgens de Indische bladen was de clou van de eerste Jaarmarkt-tentoonstelling te Djocdja zeker de dubbele „Kraton-inzending”. De verslaggever van het „Soerabajaasch Handelsblad” schrijft daarover o.m.:

Op weinig punten van de jaarmarkt was het zoo belangrijk als bij de twee tenten met de *poesaka* van den Sultan van Djokjakarta en van den Soesoehoenan van Soerakarta. Geen wonder, want de daar tentoonstelde stukken komen anders geen van alle onder de aandacht van het groote publiek.

Van de inzending van den Sultan trokken het meest de aandacht een groot praalbed en een complete besnijdeniskamer. Deze laatste bestaat uit een bed van witte zijde, welke in plooiën neervalt en met snijwerk gedecoreerde stijlen. Het vertoonstuk was bij den vorigen Sultan in gebruik voor zijn zoon, en werd in 1889 vervaardigd. Er was verder een historische draagstoel aanwezig, waarmee de Sultan van het rijk Djokjakarta in 1803 zijn troon uit Madioen liet halen, met een volledig stel meubelen, kooivormige draagstoelen voor de bagage en de hooge reiziger. Meer interessant dan fraai is dit transportmiddel toch wel een goed idee van wijze waarop ruim een eeuw geleden werd gebruikt.

Voorts hing er een schitterend gouden paarden-

tuig, ongetwijfeld ook zeer oud, want er hooren twee ouwerwetsche kruithoorns bij, doch wij konden niet te weten komen het jaar, waarin het werd gebruikt. Wel werd medegedeeld, dat het alleen bij huwelijksplechtigheden diende. Op een tafeltje met Balineesch houtsnijwerk lagen een boog, een schild en een stel pijlen van Sultan I, alle van het beste materiaal en versierd met goud; vooral het drijfwerk in goud op het typische schild toont aan, dat de Djokjasche vorsten ook toentertijd reeds over bekende goudsmiden beschikten.

Aan den wand hingen *kampoeh's* en *kains tjindé* van alle te Djokja geregeerd hebbende Sultans.

Ook de inzending van den Soenan bevatte hoofdzakelijk historische voorwerpen: oude krissen met gouden scheede en goud inlegwerk, de gevesten met edelgesteenten bezet, paardentuigen van goud en zilver, voor speciale gelegenheden (o.a. voor wapenschouwingen), waar de vorstelijke ruiter ook een uitsluitend daarbij hoorend zwaard droeg. Welk een schitterend gezicht moet het zijn geweest zoo'n Sultan in zijn luisterrijken tooi, gezeten op een vurig ros, uitgerust met een gouden tuig!

Om een idee te geven van verschillende inheemsche houtbewerking, stuurde de Soenan eenige meubelstukken uit den kraton Er is een kunstig bewerkte oude *membar* (preekstoel) van de *Paromomomissigit*, waarvan de ouderdom niet kon worden vastgesteld, doch welke zeker reeds een paar eeuwen oud moet zijn. Ook omtrent de herkomst is men het niet eens: sommigen beweren, dat de preekstoel afkomstig is uit Kartasoera, anderen zeggen uit Demak.

De nieuwere meubels zijn vervaardigd onder toezicht van wijlen R. T. *Wreksodigrat*, den vorigen *regent kalang* (van de kratonwerken), van roodbruine *djattie*, ingelegd met een lichtere houtsoort. Mooier vonden wij evenwel den aanwezigen armstoel uit den nieuwsten tijd, nog niet voorzien van bekleding, versierd met fijn houtsnijwerk; deze werd gemaakt onder leiding van den huidigen *regent kalang*, R. M. *Hario Wreksodipoero*. Maar een juweeltje van houtbewerking is de *dampar* (Soenans-zetel bij officieele gelegenheden) welke bij de herdenking van zijn zilveren regerings-jubileum aan Z. H. werd geschonken door den rijksbestuurder en acht regenten; het stuk is voorzien van inlegwerk (o.a. de namen van de schenkers in gouden Javaansche karakters) in drie soorten metaal.

Onder de verder geëxposeerde oudheden zagen wij nog wajangpoppen met een ouderdom varieerende van 150 tot 250 jaar, en een reusachtige *tjanlih* (kopstuk van den voorstevan van een vaartuig), voorstellende het hoofd van *Rodjomolo* (een figuur uit een wajang-verhaal). Hiermede was de prauw versierd waarmee de IVE Soenan van Solo de kali Bengawan afzakte naar Madoera om er voor zijn zoon (den lateren Soenan V) de hand te vragen van een Madoereesche prinses.

De verslaggever maakte echter de zeer juiste opmerking:

„Al deze oudheden, behoorende tot de kraton-inzendingen uit Solo en Djokja, zijn ongetwijfeld belangwekkend; zij zouden echter nog interessanter zijn, indien voorzien van een duidelijke toelichtende tekst. Nu slaan vele, vrijwel de meeste Europeesche bezoekers naar haar beeltenis te gissen.”

Natuurlijk is niet alles lof, wat men over deze Djocdjasche Jaarmarkt-tentoonstelling hoort. Zij is echter de eerste en stellig zal zij telken jare in belangrijkheid toenemen, als er dezelfde goede zorgen aan besteed worden.

Een oud-medewerker van „Boeatan”, die zeer veel belang stelt in de Indonesische kunstnijverheid, schreef ons:

„De prijzen waren zóó hoog, dat wij voor onszelf niets hebben gekocht dan een geschilderde klapper — Balineesch werk — die f 5.50 kostte, denzelfden prijs dus als in Heulstraat 19, Den Haag! Het nieuwe werk was duur, het oude werk niet te koop, alleen tentoongesteld. Ik heb me de jaarbeurs trouwens veel mooier voorgesteld. Zij is wel aardig, maar niet bepaald om over te roepen.”

En elders lezen wij:

„Van de Sangir-eilanden kwam een collectie naaidoozen, sigarenkokers, speldenkussens etc., versierd met kunstig opgelegd werk van gekleurde kraaltjes. Maar de geweldige prijzen, welke er voor worden gevraagd, schrikten de meeste liefhebbers af.”

SPECIAAL ADRES VOOR COMPLETE MEUBILEERING

Möller & Co

DEN HAAG
TELEFOON 37412

WEIMARSTR. 38a - FRANKLINSTR. 107

TAPIJTEN - LINOLEUMS
BEDDEN - GORDIJNSTOFFEN - VITRAGES

VERHUIZINGEN DOOR HET GEHEELE LAND
EIGEN BEHANGERIJ EN STOFFEERDERIJ

RECHTSKUNDIG INCASSO EN DETECTIVE BUREAU

„HILVERS”

(v.h. VAN GIGCH & Cie.)

Westeinde 235 - 's-Gravenhage - Telefoon 33129

Behandeling van Vertrouwensopdrachten
in Binnen- en Buitenland. — Behandeling
van alle Rechtszaken. — Adviezen in
Belastingzaken.

Bureau de Renseignements & Recherches. Exécution des ordres en Hollande et à l'étranger au prix modiques. Auskunft und Detektive Büro. Beobachtungen und sonstige Aufträge, auch im Auslande, zu bill. Preisen. Detective-Office. All orders are quickly settled. Moderate terms. 5458

Lage tarieven.

Prima referenties.

GEVESTIGD TE WASSENAAR:

- ◆ J. J. JOB & H. Th. SPREIJ
Architecten
- ◆ Park „De Kieviet”, Gr. Haesebr.weg 62
Tel. Kieviet No. 930
- ◆ HOOFDKANTOOR SOERABAIA

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

„... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodeloze mooi-schrijverij.”

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

„... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd”.

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

W. F. MEIJER - APELDOORN

MAISON DE BLANC

Hoofdstraat 93 Oppericht 1897 Telefoon 133

Heeren Modeartikelen

GROOTSTE KEUZE

5889 Dassen, Boorden,
Manchetten, Overhemden en Pyama's

Specialiteit in alle soorten Ondergoederen

Ook voor de Tropen

HOTEL - RUBRIEK

's-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“,
Bankapl. 2, Den Haag, Tel.
54148. Centr. verw. Warm-
& koud water op de logeerk.

Hotel Rest. „DUINOORD“
Sweelinckplein
Spec. bezocht d. Ind. Fam.
5020 OOSTERWIJK & V. D. LUUR

Hotel „Promenade“, Oude
Schev. weg 21, Tel. 50454
Prachtige ligging.
Matige prijzen. 5085

PENSION DAMES STRIKWERDA
JOHAN VAN OLDENBARNEVELDLAAN 76, hoek
Frankenslag, bij Scheveningschweg en -Boschjes.
Tramlijnen 1, 8, 14. :: Tel. 50949.

HILVERSUM

Pension „PATRIA“ Lindenheuvel 2
Telefoon 2198
ZOMER- EN WINTERVERBLIJF
Aanbevelend, N. J. VAN RANGELROOY

LAUSANNE

Pensionnat BARRELET

24 Mousquines

Eerste klas Pensionaat voor jonge Melsjes - Vreemde

Talen - Kunst - Zomer- en Wintersport

Directrice: Melle V. WAHLAENDER.

Hollandsche referenties

Voor het bereiden van een
goede rijsttafel is

„De Indische Rijsttafel“

Recepten van een Indisch Kokki

onmisbaar.

Voor Nederland bewerkt
door FR. BLOM, Schrijver
van „Moderne Kookkunst“.
Verkrijgbaar bij den Boek-
handel en bij de Uitgeefster
N.V. Drukk. Ten Hagen,
Nobelstraat 20, Den Haag.

RUIM 200 RECEPTEN.
PRIJS f 1.— FRANCO POST

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

HET ADRES VOOR

DINERS AAN HUIS BEZORGD

GARAGE JANSEN

Rijksstraatweg nabij Viaduct

WASSENAAR

TEL. KIEVIET 562 (Haag)

BENZINE LAADSTATION
REPARATIEWERKPLAATSEN
VERHUUR LUXE AUTO'S

MODERNE TAKELAUTO

JAC. VAN VEEN

TANDHEELKUNDIGE

WEIMARSTRAAT 27 - DEN HAAG

MATIGE TARIEVEN

Niet onaardig was ook het volgende betreffende
de Balineesche tent:

„Onder het Europeesche publiek hoorde men
de van diepe teleurstelling getuigende opmer-
king maken, dat de daarin te werk gestelde
Balineesche vrouwen noch de schoonheid had-
den, noch het costuum droegen, welke zoo veel
bijdragen tot de *renommée*, welke van dat
eiland uitgaat. De controleur van Den Pasar,
die voor de zending van deze oude besjes ver-
antwoordelijk moet worden gesteld, heeft in de
Vorstenlanden ernstig wantrouwen gewekt in
de waarheidsliefde van de samenstellers van
de reisgidsen voor Bali, om niet te spreken
van de geloofwaardigheid van eenige Djok-
jasche planters, die beweren op Bali te zijn ge-
weest, daarover geweldige verhalen deden, doch
die nu stil, met een schuchteren groet, het ge-
zelschap aan de bittertafel in de soos voorbij
loopen...”

Dit lezende, herinneren wij ons, hoe op onze
reis door Bali een mannelijk reisgenoot vroeg: „Toe,
waarschuw mij toch eens, zoodra wij zoo'n beroemd
mooie jonge vrouw van 't land tegenkomen!”

Een feit is, dat de Balineesche jonge meisjes zich
natuurlijk liever niet blootstellen aan de dikwijls
zèer onbescheiden Europeesche blikken. De Con-
troleur van Den Pasar deed dus *goed* met haar niet
naar Djocdja te zenden. In haar eigen land ver-
toonen zij zich weinig op straat, maar als men
echter toevallig op het juiste uur voorbij een open-
bare badplaats komt, kan men zijn oogen uitkijken.

Een feit is echter ook, dat op Bali zelfs bij de
oudste vrouwen dezelfde gerenomeerde, statige
lichaamshouding en gratievolle gang te bewonde-
ren vallen, als bij de jongeren.

In „Boeatan's" Uitstalkast.

Voor het groote raam van Heulstraat 19 te
's-Gravenhage ziet men de laatste dagen menig,
vooral mannelijk, voorbijganger stilstaan en vol be-
langstelling langten tijd kijken naar de daar uit-
gestalde Indonesische wapens, waaronder pracht-
stukken uit alle deelen van den Indischen Archipel.
Men ziet er o.a. keurige *krissen*, de statiewapens
der adellijke Javanen, zoo een oud mes in eigenaar-
digen vogelvorm, naast sierlijk geëmailleerde *rent-
jong's* uit Atjeh en pracht-*mandau's* van Borneo,
zelfs een strijdbijl uit de Kongo, geflankeerd door
beschilderd houten schilden en versierde hoeden
— jammer genoeg zijn de sierschelpjes door witte
knoopen vervangen — bij slanke speren, lanssen en
pijlen. Dit is een deel van een groote wapen-col-
lectie, waarvan de rest in de achterzalen te zien is
en die in haar geheel te koop is. Werkelijk een
zeldzaam aanbod voor liefhebbers en in elk geval
een kijkje overwaard, al was 't alleen ter bewonde-
ring van de op al deze wapens toegepaste verschil-
lende takken van Indonesische kunstnijverheid.

Persoverzicht uit de Indische Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Wood †.

De Amerikanen begonnen hun bewind over de
Filippijnen met blijmoedig optimisme. Zij brach-
ten er scholen, wegen, havens; zij brachten er hun
sport, hun opgewektheid en hun energie. De erva-
ring van oudere koloniale mogenheden niet achtend
gingen zij huns weegs — snel, voortvarend, vol
geloof aan zichzelf. Zij hadden grif en onnaden-
kend het bestuur vrijwel in handen der *Filippino's*
gelegd, met een eigen parlement aan het hoofd en
daarenboven „volstreekte onafhankelijkheid” in
uitzicht gesteld. Al spoedig bleek waar dit kolo-
niaal experiment toe leidde — tot een *mislukking*
voor de Amerikanen en tot *ellende* voor de *Filip-
pino's*. Het geld was op. Zelfs de fondsen van de
nationale bank waren verdwenen. De wegen, de
havens, de gebouwen waren verwaarloosd. De
landsdiensten waren ontwricht en corruptie vierde
er hoogtij. De staatskas was leeg en het volk, onver-
zorgd en verwaarloosd, werd ontevreden. „The
splendid adventure”, zooals een Bostonsch idealist
deze Amerikaansche proeve van koloniale vrij-
heidsdressuur noemde, was een jammerlijk échec
geworden en zelfs de in Amerika zeer machtige
groep van hen, die op grond van de Monroe-leer en
uit vrees voor verwickelingen geen koloniaal bezit
wenscht, begreep nu hoe gevaarlijk het was de
zaken in de *Filippijnen* op hun noodlottig beloop

AMERICAN HOTEL - AMSTERDAM

Hotel en Café-Restaurant le Rang

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijs

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737

Code 5th Edition A. B.

te laten. Toen moest Wood komen. Hij kwam
aldus *De Loc.* 9/8 blz. 19 en 29 — als de man
den bezem. Men gaf hem volstreekte bevoegdhe-
den en hij had maar één opdracht: breng de zaak
in orde. Dat het in de *Filippijnen* een warboel was
worden, was eindelijk niet meer te loochenen.
De Amerikanen, die zoo frisch en energiek hun
begonnen waren, rotsvast geloovend in de on-
baarheid hunner methoden, zagen één voor één
hechte beginselen van medezeggenschap en
stuur en opvoeding tot vrijheid falen in de
tijl — het jongste volk van het Westen zag
gesteld tegenover de eeuwenoude problemen en
onafwendbare conflicten van het koloniaal besit
in een Oostersch land. Wood heeft, niet links
rechts kijkend, zijn werk gedaan. Hij vond wan-
en verwarring — en hij heeft orde op de zaken
steld. Hij vond corruptie en machtsmisbruik —
heeft door strenge wetten er een eind aan
maakt. Generaal Wood zag slechts één taak —
voeren van een ordelijk bewind onder Amerika-
sche vlag. De taak welke verricht moest wor-
maakte zulk een man als Wood was, noodig.
De Loc. put hieruit de groote les voor alle
niseerende mogendheden en voor alle volken
het Oosten: *de voortijdig verleende autonomie*
tot een ramp, allereerst voor het volk zelf. Een
standig en rustig landsbestuur moet gericht
op de zeer geleidelijke ontwikkeling van de
stuurde volken; overijling wreekt zich even
als de miskening van gezonde aspiraties.
is Generaal Leonard Wood overleden; hij
worden herdacht als een man, die onder de
lijkste omstandigheden zijn harden plicht
bracht.

De Sum. Post (24/8) schrijft over „Het laatste
mandaat Syrië”, het *Bat. Nwsbl.* (22/8) over „Het
Syrische probleem” en (17 en 18/8, 2de bl.) „China
in wanorde”.

Internationale actie.

De ernst van buitenlandsche agitatie wordt
te vaak miskend. Zijn bijzonderheden over de
tegen Koloniale onderdrukking reeds bekend, thans
wijst *De Loc.* (12/8) op de *Pan-Pacific Trade
Union*. Het is een organisatie van de bedenkelij-
soort en zij heeft *Ned.-Indië* in haar werkings-
betrokken. Dit is weer een van die bewegingen
welke niet openlijk van Sovjet-Rusland of van
Derde Internationale uitgaan, maar die toch
werkelijkheid onder directen communistischen
vloed staan. De vermomming is doorzichtige.
Febr. 1926 verscheen het bericht, dat in Sydney
arbeidscongres gehouden zou worden op initiatief
van de „Trades Council” van Nieuw-Zuid-Wales.
Als een der afgevaardigden van *Ned.-Indië* was
toen de heer D. M. G. Koch genoemd, de redacteur
van „*De Vakbeweging*”. Toen is ook van sociale
democratische zijde al gewaarschuwd, dat dit con-
gres onder extremistischen invloed zou staan.
werd daar in Australië tenslotte slechts een voor-
bereidende conferentie gehouden, en daar
toen ook het *Pan Pacific Trade Union Secretariat*
gesticht. Daarin waren vertegenwoordigd
dersbonden en vakverenigingen van *Japan*, *China*,
Australië en de *Filippijnen*. Die organisatie is
sterk uitgegroeid en op het congres, dat van
tot 27 Mei van 1927 te Hankow in China
gehouden, waren dan ook 25 afgevaardigden van
8 Pacific-landen, waaronder *Ned.-Indië*, aanwezig.
Men besloot den zetel tijdelijk te Hankow, later te
Shanghai te vestigen en men ging een orgaan
geven. „*The Pan-Pacific Worker*” geheeten. Het
van China uit ook in Indië werd verspreid. Het
doel wordt a.v. geformuleerd: „strijd tegen het
perialisme; hulpverlening aan alle verdrukte vol-
ken van het Oosten en den Pacific die zich
het imperialistisch juk willen bevrijden; strijd
gen alle vooroordeelen van ras en kleur; broeder-
schap en vriendschap tusschen de arbeiders van
den Pacific; het vormen van één verenigde inter-
nationale van vakverenigingen van den Pacific
het Oosten; vorming van één groot anti-koloniaal
en anti-imperialistisch front.” Zooals de *Anti-Kol-*
Liga een *humanitaire* beweging is, onder bedekte
communistiche leiding, zoo is dit *Pan Pacific*
Secretariat een *sociale* beweging, heimelijk door de
communisten geleid. Uit een artikel van den
kenden *Moeso* citeert *De Loc.* ten besluite: „Hoewel
het openlijk heroprichten van vakverenigingen
niet mogelijk is, vinden de Javaansche arbeiders
sinds de onlusten van Nov. 1926 andere middelen
om de nieuwe actie voor te bereiden. Talrijke hulp-
organisaties zijn sindsdien alweer opgericht en zij

In 't mooiste gedeelte van

NIJMEGEN

te koop aangeboden: VILLA,

8 k., badk., alle gemakken, tuin 1500 M2. Bij uitstek geschikt voor repatrieerenden, rusthuis of pension. Inlichtingen bij A. M. FRANK, Makelaar, Wilhelminasingel 20, Nijmegen.

openlijk of verscholen werkende — helaas ook onder de academisch gevormden voorkomende — misleiders die meenen dat een, vooral op economisch gebied nog onvolgroeid volk, op korten termijn in staat kan zijn, zijn eigen lot in handen te nemen en dat dit doel langs den weg van geweld en chaotische verwarring kan worden bereikt. Moge ook in dit opzicht de zuivere atmosfeer van het hogere onderwijs zuiverend op de geesten inwerken en aldus bijdragen tot den groei en bloei van dit land langs den eenigen mogelijken weg, dien van rustige, niettemin rusteloze samenwerking van allen. Aanvaardt de betiteling van „intellectueelen” maar — ik hoop dat mijn woorden ook buiten deze zaal zullen worden gehoord en verstaan — bedenkt, nu en later, dat dit een eernaam is, welke slechts verplichtingen schept.”

Onrust.

De huidige Regeering is — volgens Z(entgraaff) (Soer. Hbl. van 13, 15, 17 en 19/8, 3de bl.) — volstrekt niet verantwoordelijk voor gebeurtenissen, gevolgen eener beweging, geboren uit de schokken, welke geheel Azië doortrillen en welke niet vatbaar zijn voor een compromis. Doch wel, en terdege, is het huidig bewind aansprakelijk voor de wijze waarop het tegen de illegale uitingen dier beweging optreedt. Hij, die nuchter de feiten en de gebeurtenissen volgt, derhalve ziet hoe na November 1926 het kwaad blijft doorwoekeren, de eene samenzwering op de andere volgt, voortdurend nieuwe leiders zich aandienen, kan slechts de gevolgtrekking maken, dat de huidige Regeering in November en daarna niet is opgetreden met zoodanige kracht, dat daarvan eene heilzame werking op de voorstanders en uitvoerders van illegale actie kon uitgaan. En dit kan geen ander gevolg hebben dan dat de situatie immer slechter wordt, tot tenslotte toch moet worden gedaan, waartegen men thans opziet. Dit alles stemt ook hen die in deze moeilijke tijden gaarne de Regeering met overtuiging zouden willen steunen, niet tot vreugde. In de laatste dagen zijn ook eenige andere bladen — o.a. „De Loc.” 17, 18 en 19/8, blz. 33, 3 en 17 „Hoog Spel” — de aandacht gaan vestigen op de ongunstige ontwikkeling der S. I.-affaire, de regenten-conferenties en wat daaraan vast zit. De jongste ontdekking van het met godsdienstige leuzen werkende complot in den Preanger plaatst dit alles weer in het teeken der actualiteit.

Wij vestigen de aandacht op De Loc. (12/8, blz. 31 „Ongeoorloofd”; 17/8, blz. 23 „De studenten in Nederland”; 20/8, blz. 38 „Ervaringen van een Suikerman”), de Deli Crt. (15/8 „Communisme en Evangelie” en „De werving voor het leger”, verdaacht groot animo; 19/8 „Geen langer uitstel”; 24/8 „De meening in Holland over Indië”; 25/8 „Wolkje of dreigende donderbui” en „Dr. Tjipto en De Jeer”; 27/8 „De S. I. actie in Tjandjoer”) en het Bat. Nwsbl. (18/8 „De nieuwe wegen van het communisme”; 19/8 „De film”; 19 en 20/8 „De rechten der desa”).

Reclasseering.

Op 1 Jan. 1927 is in Indië de Voorwaardelijke Vooroordeeling in werking getreden en de bestaande Voorwaardelijke Invrijheidstelling belangrijk uitgebreid (De Loc. 16/8, blz. 17 en Deli Crt. 16/8). Beide instituten, willen ze goed worden toegepast, onderstellen het instituut der reclasseering. Onmisbaar voor dezen reclasseeringsarbeid is de hulp, die het particulier initiatief over de gansche linie biedt. Is de deelname van particuliere zijde onvoldoende, dan zullen genoemde instituten onmogelijk kunnen slagen. De overheid heeft tot taak den reclasseeringsarbeid te organiseren en te controleren. Zoo spoedig mogelijk dient thans te worden overgegaan tot de oprichting van allerlei reclasseeringsinstellingen, die zich met het eigenlijke werk willen belasten. Zoolang en voor zoover het particulier initiatief te kort schiet, moet de overheid aanvullen, daarom is haar taak: 1. aanvullend te werken daar, waar het particulier initiatief in gebreke blijft of onvoldoende is, en 2. leiding te geven door middel van speciale ambtenaren, die zich geheel aan deze taak kunnen wijden en deze werkzaamheden niet als bij-functie zullen verrichten. Voor het algemeen toezicht op den reclasseeringsarbeid der bovengenoemde instellingen en op de naleving der wettelijk gestelde voorwaarden, als mede ter voorlichting van den directeur van Justitie is een Centraal College onmisbaar. Bij Besl. van den G.-G. van 5/8 '27 No. 19 is het Centraal College voor de reclasseering ingesteld onder voorzitterschap van

C. J. L. VERMEULEN'S VERGROOTINGEN

NAAR OUDE FOTO'S - 1e KLAS UITVOERING ZEER BILL. PRIJZEN - VELE RELAT. IN INDIE ROUSSAINTKADE 20 :: DEN HAAG

aan in den vorm van sociale en sportvereniging ondanks het toezicht van politie en spion. In Febr. 1927 bestonden in Soerabaja 102 sociale verenigingen en 28 daarvan hebben bepaald politiek karakter.” Men wroet voortvaster en misleiding, en tracht de behoorlijk orde volken van deze en andere landen in het aan te drijven tot verzet, dat hun slechts en ellende brengen kan. Java-Bode (22/8) geeft Fransche persstem over „De Commun. relletjes”.

Uit den Volksraad.

De voorjaarszitting van den Volksraad is den Augustus gesloten. In zijn sluitingsrede conerde de voorzitter, mr. Neytzell de Wilde, dat bij de beschouwing der historisch geworden landen en stelsels, zoo gaarne teruggrijpt tot het verre verleden (De Loc. 11/8). Maar — ver spr. — vraagt men zich daarbij wel volde af, hoe men zelf gedacht en gehandeld zou en, indien men geleefd had in die oude tijden de omstandigheden van toen? Is er, daaren, indien wij dichter bij huis blijven en meer onzen tijd verwijlen, dien wij beter kunnen deelen, ook niet veel, dat ons met dankbaar met trots, met moed voor de toekomst kan vullen. Moeten wij het alleen aan den „vreem overlaten om bewondering te uiten voor hier in dit uitgestrekte tropenland vooral ook de laatste decennia onder ons bewind is geait en tot stand gebracht? Zonder de oogen lanten voor zooveel dat inderdaad verbetering dringend verbetering behoeft, mogen wij toch wel eens erop wijzen, voor welke ontzagweke moeilijkheden dat bewind staat in deze van ontwaking van het Oosten, trouwens ons zelf bevordert. Laten wij toch ook niet het oog verliezen, dat het dit bewind is, hetwelk het cement vormt dat de verschillende deen van dezen enormen archipel met zijn talloze en van uiteenlopend ras en beschaving, tot geheel bijeenhoudt. Welnu, dat bewind is tot op re hoogte toch ook weder de resultante van krachtig samenwerken van zoovele Europee en Inlandsche ambtenaren en mede van tal hard werkende particulieren, met liefde ver voor hun taak in dit schoone land. Met dit rd van opwekking tot hen, die geneigd zijn de linge toestanden alleen met somber gemoed en onste wenkbrauwen te bezien, met dit woord waarschuwing tegen mogelijke overdrijving en zichtigheid, vooral voor hen, die hier de associa gedachte immers voorstaan, met dit woord van moediging, ten slotte, om elkaar ook vooral in Volksraad te willen blijven verstaan, opdat vruchtbaar kan worden voortgewerkt aan de tische politiek, welke juist in ons College hare ening behoort te vinden, eindig ik en hier sluit ik de voorjaarszitting. (Applaus).

Wij verwijzen naar De Loc. (8/8, blz. 3 en 4 „Een kwade zaak”; blz. 35 „De relatie van de zaak”), de Deli Crt. (15/8 „De vrije meesluiting” in den Volksraad; 16/8 „Verzwaarde raffing van klappzakken”), de Java-Bode (19/8 „Openbaar Onderwijs”), het Bat. Nwsbl. (22/8 „Een gelijke toestand” bij het Onderwijs) en het Hbl. (13/8, 2de bl. „De positie van den Overdienaar in Indië”).

De Medische Hoogeschool geopend.

den 16den Aug. had in het Stovia-gebouw te anba (Weltevreden) door Z. Exc. den Gouv. eraal de plechtige opening plaats van de Geakundige Hoogeschool (De Loc. 15/8). De Loc. (20/8), het Bat. Nwsbl. (17/8) en de Java-Bode (17/8) vestigen in het bijzonder de aant op het slot van de rede des Landvoogds. De wees de studenten, op de hoffelijke wijze arvan hij het geheim bezit, op de plichten, van zich met den eernaam „intellectueelen” sie. „Ik wil — aldus Z. Exc. — op die eischen en inzicht en karakter) vooral hierom grooten druk leggen, omdat Indië, ook buiten de ambe te wereld, dringend behoefte heeft aan voorers, die toonen te beseffen dat de weg omhoog, ke zich voor dit land duidelijk afteekent, niet ers kan worden afgelegd dan met geduld en zichtig overleg bij iederen stap voorwaarts, anders dan met aanvaarding van en in samenking met de Nederlandsche leiding, wier taak roeping het is dien weg te helpen effenen. ingende behoefte aan zulke voorgangers en lei bestaat niet het minst als tegenwicht tegen

Piano's - Vleugels - Autopiano's - Harmoniums
ook gebouwd voor de Tropen.
— VRAAGT OFFERTE —
G. A. J. VAN KALMTHOUT
BISSCHOP HAMERSTR. 3. Tel. 1562. NIJMEGEN

N.V. Haagsche Brandstoffenhandel
„DE CONCURRENT”
TREKWEG 84 - TELEFOON 13551 - DEN HAAG
Alléén-verkoop 1ste kwaliteit
BELGISCHE ANTHRACIET
uit de Mijn „Pays de Liège”,
tegen scherp concurreerende prijzen

DE N.V. BEGRAFENIS-ONDERNEMING
„SIMPLICITAS”
VAN W. J. INNEMÉE & ZONEN TE 'S-GRAVENHAGE
IS ONMIDDELIJK IN HET BINNEN-EN
BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR REGELING
VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS OF CREMATIE
KANTOREN: DENNEWEG 71-73
GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 43-57
TELEFOON: 11314 EN 12890

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snelheid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voorname, bijzaak.
Een kunst-drukkerij is juist het omgekeerde. Daar is de atwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten nadeele van het werk komen. Ook daar zijn personeel en machines speciaal op zulk werk berekend.
De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een, óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op twee zoo uiteenlopende soorten van werk te specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en Nieuw”, „Het Huis Oud en Nieuw”, Oedaya (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook het middenklasse-werk, hetz.g. Handelsdrukwerk en wij beroemen er ons op, dat ons werk door geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-Mij.
BRANDSTOFFENHANDEL
DENNEWEG 67a
DEN HAAG
TELEFOON 14427
Wenschte ge te ontvangen 1e KWALITEIT Brandstoffen, tegen BILLIJKEN prijs en GEGARANDEERDE maat? Bel dan op 14427

LIJST VAN ADRESSEN

ten behoeve van Repatrieerenden

AANNEMERS EN BOUWKUNDIGEN

W. van Heyst, Velsen.

ACCOUNTANTS-BELASTINGZAKEN

W. v. Maanen & Tadema, Amsterdam/Rotterdam.

AUTOHANDELAREN

N. V. James Nefkens, Laan v. Meerdervoort 96c, Den Haag.

BAD- EN ZWEMINRICHTINGEN

Badinrichting „De Regentes”, Weimarstraat 63, Den Haag.

BANKETBAKKERS

C. A. Nieuwstadt, Kranenburgweg 61.
J. Krul, Noordeinde, Den Haag.

BANKIERS EN BANKINSTELLINGEN

De Bas & Co., Heerengracht, Den Haag.
P. J. v. d. Berg & Co., Anna Paulownastraat 87, Den Haag.
Henny & Co., Anna Paulownastraat 62A, Den Haag.
Holl. Bank voor West-Indië, Amsterdam.
Nederlandsche Handel Mij., Amsterdam.
Taams & Keyser, Bankstraat 10, Den Haag.

BEGRAFENISONDERNEMINGEN

Begravenisonderneming „Simplicitas”, Denneweg, Den Haag.

BLOEMISTEN

J. M. Hermans, Kon. Wilhelminal. 527, Den Haag.
D. Maarschalk, Valeriusstraat 113, Den Haag.

BOEK- EN KUNSTHANDEL

D. Driessen, Haarlemmerstraat 105, Leiden.

BOEKDRUKKERIJEN

N.V. Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag.

BOUW- EN WONINGBUREAUX

Bouwureau J. van Gemert, Valkenboschkade 277, Den Haag.
Bouwureau C. Hoogendoorn, Ieplaan 201, Den Haag.
Woningbureau „Actief”, Archimedesstraat 41, Den Haag.
Woningbureau W. Hoksbergen, Bezuidenhout 14, Den Haag.
Woningbureau „Meerdervoort”, Laan van Meerdervoort 296, Den Haag.

BRANDSTOFFEN

Firma Van Dijk, Nieuwe Haven 366, Den Haag.
N.V. Haagsche Brandstoffenhandel „De Concurrant”, Trekweg 84, Den Haag.
J. van Vuuren, Denneweg 67A, Den Haag.

BROODFABRIEKEN

Gebr. ten Hoeve, Wald. Pyramontkade 2c, Den Haag.

COMESTIBLES EN DELICATESSEN

J. C. Haring-Waterreus, Symonszstraat 15, Scheveningen.
A. W. M. Polders, Franklinstraat 78, Den Haag.
Joh. Toet, Aert v. d. Goesstraat 34, Den Haag.

DAMESKAPPERS

Maison Alice, Plein 11, Den Haag.
Au Paradis, Toussaintkade 2, Den Haag.
Maison Neustadt, Bezuidenhoutscheweg 3, Den Haag

DANSINSTITUTEN

Dansinstituut Ewy de Clercq, Frankenstraat 5, Den Haag.
Dansinstituut „Henri”, Archimedesstraat 64, Den Haag.

DETECTIVE-BUREAU

„Hilvers”, Westeinde 235, Den Haag.

DIVERSEN

G. v. Willigen, Havenkade 4, Den Haag.

DROGISTEN

Drogisterij „De Boer”, Paulus Buysstraat 9, Scheveningen.
Drogisterij de Laan, L. v. Meerdervoort 527, Den Haag.
G. v. d. Gaag, Groenmarkt 27, Den Haag.
G. v. d. Sel, Copernicusstraat 221, Den Haag.
A. de Vries, Kerkstraat 98, Hilversum.

ELECTR. INSTALLATIES EN -ARTIKELEN

P. v. d. Berg, Bankstraat 41, Den Haag.
Van Eijck, 2e Sweelinckstraat 93, Den Haag.
W. G. Scheeres, Hooigracht 1C, Den Haag.
M. Vrolijk, Thomsonlaan 41, Den Haag.
Frans v. Wijk, Vlamingsstraat 24, Den Haag.

EMBALLAGE EN EXPEDITIE

A. Rietveld, v. Bijlandstraat 27, Den Haag.

FEESTARTIKELEN

Klaassen, Prinsstraat 4, Den Haag.

Volharding voert tot doel Adverteer voordurend

prof. mr. J. M. J. Schepper, hoogleeraar te Batavia.
In Nederland werd de Voorwaardelijke Verordeeling eerst ingevoerd in 1915; in datzelfde jaar kreeg de Voorwaardelijke Invrijheidstelling voor de reclasseering de vereischte verdere uitbreiding; maar vóór dien had het Genootschap tot zedelijke verbetering der gevangenen reeds practisch bijna een eeuw in deze richting gewerkt en den grond voorbereid tot den nu ook wettelijk geregelden arbeid. In Indië vindt men van dezen voorarbeid weinig, wat daarmede te vergelijken is; de noodzakelijke onderbouw ontbreekt nog ten eenenmale. Bovendien onderstelt en eischt de reclasseering na voorwaardelijke invrijheidstelling, als haar noodzakelijke basis, de voorafgaande reclasseering in de gevangenis. Deze laatste brengt vanzelfsprekend weer groote hervormingen in het gevangeniswezen mee.

II. UIT DE INHEEMSCHE EN M. LEISCH-CHINEESCHE PERS.

De toestand in Mekka.

In de *Bintang Islam* (Mohammedaansch orgaan te Solo) komt een beschrijving voor van de tegenwoordige toestanden in Mekka, geput uit een brief welke van een aldaar wonenden Javaan is ontvangen.

De schrijver deelt dan mede dat de wegen naar Mekka, Medina en Djeddah thans over het algemeen veilig zijn en dat er geen diefstal en roof meer voorkomen als in vroegere jaren, doch dat de reiskosten zeer hoog zijn, vergeleken bij vorige jaren en nog steeds stijgende zijn.

De verdrukking van de zijde der sjechs en der Arabieren van voor en tijdens het bewind van Koning Hoesein echter, is teruggekomen en de Arabieren schelden weer als voorheen op de Javanen en Maleiers; woorden als „koe” en „zoon van een hond” worden weer gehoord. De bedriegerijen van de Mekkaansche Arabieren zijn weer even erg als vóór het bestuur van Ibn Saoed en men kan zeggen dat de regeering in Arabië nu ook al „het zoete van het geld” kent en in verband daarmede nog meer belastingen heft dan tijdens het bestuur van Koning Hoesein.

Een jaar te voren had berichtgever vernomen dat voor het rooken van sigaretten in Mekka boete en lijfstraffen werden opgelegd, maar nu is het aantal rookers van sigaretten schrikbarend toegenomen, zonder dat er iets tegen gedaan wordt; dronken kerels heeft schrijver met eigen oogen aan de buffetten gezien en de oppassers lieten hen begaan. Allerlei bijgeloovige gebruiken zijn weer in zwang gekomen, welke in den eersten tijd van Ibn Saoed's heerschappij waren afgeschaft en verboden.

Het slaan van Javanen en Maleiers is weer opgekomen en evenals vroeger worden koopers van kleedingstukken bedrogen.

De Javaansche bedevaartgangers zijn er echter door tot besef gekomen en hebben een comité opgericht ter bestrijding van die slechte handelingen der Arabieren. Er zijn voordrachten gehouden in de moskee Al Haram om op te wekken tot goede daden en de slechte te weren en alle Javanen aan te sporen den Arabieren met gelijke munt te betalen als zij schelden en slaan. Deze actie heeft het succes gehad, dat dergelijke ongepaste daden veel verminderd zijn. Ook zijn er veel Indische pelgrims, die zich geen Arabische kleeding meer aanschaffen, doch in hun eigen nationale dracht loopen.

Voorts is het volgens den briefschrijver erg gesteld met het geldwisselen. De landgenooten uit Indië kunnen daar nog niets tegen doen, omdat zij wel gedwongen zijn om het Mekkaansche klein geld te gebruiken. Deze aangelegenheid kan later door de in Mekka gekomen leiders worden behandeld.

De redactie van dit blad voegt aan deze berichten toe dat, als ze juist zijn, de tegenwoordige regeering in de Hedjaz nog niet in staat is het bestuur te voeren volgens de ware Islamwetten, zooals zij beweerd had te zullen doen. Daarom ware het goed dat de Moslims in Indië een en ander nauwkeurig onderzochten om, indien die verkeerde handelingen voortduren, namens alle Moslims, Javaansche hadji's, een krachtig protest te zenden aan Ibn Saoed, die steeds zoo geprezen en geloofd is en hem te verzoeken de toestanden in zijn land te verbeteren.

J. C. HARING WATERREUS

KOLONIALE WAREN SPECIALITEIT IN
COMESTIBLES OUDE BORDEAUX-EN
FIJNE VLEESCHWAREN PORTWIJNEN

HOFLEVERANCIER

SYMONSZSTRAAT 15, h. Corn. Jolstraat

TELEFOON 50325

SCHEVENINGEN

AANBEVOLEN ADRES VOOR „OOST EN WEST”

De ware bestuurshervorming.

In de *Pewartia Deli*, liberaal blad te Medan, wordt uiteengezet wat er aan het bestuur hapert en er ter verbetering gedaan moet worden.

Met de opmerking dat, indien de Regeering opstand meer wil zien, zij naar de stem van het volk moet luisteren, wordt gewezen op de onknappe en geringe ontwikkeling der hoofden, terwijl onder de bevolking tegenwoordig steeds meer ontwikkelden komen. Het Inlandsch Bestuur voelt zich, van de bevelen van het Europeesche bestuur uit, zooals met de bezwaren der bevolking rekening te houden, waardoor verwijdering ontstaat.

Door zijn meerdere ontwikkeling heeft het Inlandsch Bestuur geen vertrouwen meer in de hoofden en wendt zich tot de vooraanstaanden onder zich en zij bespreken de noodig geachte veranderingen, welke zij bij het Bestuur wenschen te bepleiten.

De Inlandsche bestuursambtenaren houden de voormannen in het oog, uit vrees dat zij verschietende kamponggeheimen tot hun nadeel zullen openbaren. De aansluiting van het Inlandsch Bestuur bij de Europeesche ambtenaren wordt steeds hechter, terwijl de voormannen worden beschuldigd van stoken.

Schrijver wenscht dan ook dat de Inlandsche ambtenaren en hoofden ontwikkelde personen zullen zijn, op de hoogte van de wenschen der bevolking.

In deze richting dient de bestuurshervorming te gaan en ten slotte vraagt schrijver, wie geen communist zou worden als hij nimmer een goede handeling ondervindt en bovendien aan gestandbloot staat. Het volk zal de rooden wel wegjagen als het behoorlijk en rechtvaardig wordt behandeld.

Een goed voorbeeld.

Het gebeurt niet veel in de Inlandsche pers van Indië dat aan de Nederlandsche natie lof wordt toegezwaaid, doch nu hebben de Hollanders toch een pluimpje gekregen in het liberale dagblad *Bintang Timoer*, te Weltevreden. Onder bovenstaand hoofde en de bijvoeging: het Nederlandsch volk is een klein maar krantig volk”, geeft de redactie een beschouwing naar aanleiding van de Holland-Indië-vlucht. Zij verklaart dat, al koestert zij geen overgroote liefde voor het Nederlandsche volk, zij toch in alle oprechtheid lof toezwaaien moet aan die vliegende meesters en aan het Ned. Volk in het algemeen, dat, hoe klein ook, geprezen moet worden om zijn moed en daadkracht, welke zoo groot zijn, dat het een volk van miljoenen zielen met open mond naar zijn werk heeft doen kijken, een miljoenenvolk te zijn onderdanen heeft kunnen maken.

Aan het slot zegt schrijver dat in den tegenwoordigen tijd van auto, radio en vliegmaschinen, de gekleurde rassen die tot het besef zijn gekomen streven naar onafhankelijkheid, tevens moeten seffen dat zij ook moeten streven naar materiele vooruitgang, ten einde de gelijken te kunnen zijn van de Westerlingen in de moderne samenleving. Over het algemeen bezitten de Oostersche rassen slechts innerlijken rijkdom, geven zich het liefst aan droombeelden over; de Westerlingen daarentegen zijn tegen zijn materialistisch, practisch, en nu de samenwerking tusschen de Oostersche en Westersche samenleving met den dag inniger wordt, behooren de Oosterlingen tot het besef te komen dat zij ook werken moeten als de Westerlingen.

Door de combinatie van Oostersch sentiment en Westersche techniek zullen het land en volk van Indonesië later een goede positie kunnen innemen in de wereldsamenleving.

De Holl. Ind. school en het Communisme.

In de *Sipatahoenan* (org. ver. Pasoendan, Tasikmalaja), deelt iemand mede dat de aanvallen der conservatieven in den Volksraad op de H. I. S. thans vruchten zullen afwerpen. Hoe kan het ook anders — zegt hij — waar de heer Meyer Rannet in dat college zelfs verklaard heeft dat degenen die naar Digoel werden geïnterneerd, meestal afkomstig zijn van de H. I. S. en dat er over twintig jaar 40.000 H. I. S.-ers de schoolbanken zullen laten, die niet aan een betrekking zullen kunnen worden geholpen en dientengevolge gevaarlijk zullen worden voor de rust en orde in het land. En nu is men van plan de tegenwoordige H. I. S. tot „Standenschool” te verheffen, die bestemd zal zijn alleen voor kinderen van ambtenaren en welgestelden.

F. VAN DEN BROEK

Tel. 53775 - v. AERSENSTR. 61a - Den Haag

SCHOENMAKERIJ EERSTE KLAS 5493

Wij **GARANDEEREN** al ons werk, omdat wij alléén **PRIMA** leder gebruiken

Schrijver merkt o.m. op dat dit geen maatregel is in het volk te winnen. Voor het volk is dit zeker van voordeel, doch voor de Regeering zal het ook aangename gevolgen hebben. Want het volk, thans zoo gaarne Hollandsch wil leeren, zal door deze maatregel immers zelf een soortgelijke school van de H. I. S. oprichten en tot onderwijzer ieder die maar wil. Hierdoor zal men straks een land krijgen als 7 of 8 jaar geleden, toen zelfs de soldaten en gepensioneerde klerken les namen. Hoe zal het op die manier worden? Is een verloop van zulk een school niet gevaarlijker voor de maatschappij dan die van de H. I. S.? Schrijver dankt de Soendanezen en zijn andere rasgenooten om tegen genoemden maatregel sterk op te treden.

De Hetze-pers.

In een redactioneel artikel in *Darmokondo* (B. O., 10) wordt opgemerkt dat door den vorigen Landvoogd reeds is gewezen op het verderfelijke werk van de reactionnaire bladen als *Het Nieuws* en *Soer. Hbl.* met Karel Wybrands en Zentgraaff, welke gezegd met vreugde werd begroet door de leicse pers, die bekend staat een grooten mond hebben.

Die waarschuwing is echter zonder gevolg gebleven en de reactionnaire pers verhit de gemoederen langer hoe meer. Het blad zegt al genoeg op de daden van dat soort pers te hebben gewezen. Het merkt op dat er niets tegen gezegd kan worden dat men opkomt tegen de gepaste verlangens van de Indonesiërs, maar dan moet zulks met gezond verstand en op behoorlijke manier gebeuren en niet met minachting. Doch Wybrands en consorten zien dat zij de baas willen blijven, een strenge politiek wenschen en niets dulden dat in het voordeel van de bevolking kan zijn, al is dat ook haar recht.

Het is dan ook geen wonder dat K. Wybrands niets moeten hebben van de politiek van dezen Landvoogd, welke aanstuurt op bescherming en uitsluiting der beide belanghebbende partijen. Zij verwerpen den Indonesiërs niet vijandig gezind te worden en willen Inlander-vriend heeten, maar hun handelingen loochenen deze beweringen iederen dag van de Indonesiërs lachen er om.

De op deze manier werkende bladen ontzien zich den laatsten tijd ook niet om valsche berichten te publiceren, welke de vrees van het volk, vooral van de Europeanen moeten opwekken, zoodat een verkeerde voorstelling van zaken ontstond. Daarvoor hebben zij niet medegewerkt tot het herstellen van rust en orde, doch eerder het werk der Regeering in die richting belemmerd. Zij ontkennen dat bescherming der Overheid voldoende is en willen een „blank front” stichten en een burgerwacht oprichten, welke gevaarlijke plannen gelukkig door de Regeering niet werden aanvaard.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

Indologische leergangen van het Kol. Instituut.

Door de Kon. Vereniging Koloniaal Instituut te Amsterdam is, overeenkomstig het in zijne statuten beschreven doel, een Indologische leergang ingericht ten dienste van hen, die kennis wenschen op doen omtrent Nederlandsch-Indië in verband met een toekomstigen werkring daar te lande of in verband met den wensch om te worden ingeleid in enkele vakken van wetenschap, welke op Nederlandsch-Indië betrekking hebben.

Deze leergang kan bezocht worden door personen van verschillende leeftijd en met uiteenlopende vooropleiding, staande het ter beoordeling van den, met de leiding belasten, hoogleraar-directeur der afdeling Volkenkunde, Prof. J. C. van Eerde, of iemand in staat geacht kan worden om de leergang te volgen. In de eerste plaats is gedacht het bijbrengen van eenige kennis omtrent Nederlandsch-Indië aan hen, die bestemd zijn om te worden tewerkgesteld bij Indische ondernemingen van handel, landbouw en nijverheid, maar ook andere belangstellenden zullen den leergang kunnen volgen. Het is bekend, dat hoe langer hoe meer de wenschelijkheid blijkt om eenigszins onderlegd te worden in plaatselijke toestanden en verhoudingen in de werkring in de koloniën te aanvaarden. Van dien aard is er herhaaldelijk de nadruk op gelegd, dat de opleiding der assistenten op de ondernemingen van landbouw en nijverheid te wenschen overlaat en dat een juiste wijze van optreden tegen de Oostersche werklieden noodig maakt het

NIET-OXYDEERENDE TAFEL- EN ZAKMESSEN
VERZILVERDE LEPELS EN VORKEN

J. A. SCHLETTE - DEN HAAG

WILLEM DE ZWIJGERLAAN 50 5441

TELEFOON 50888 :: POSTGIRO 43903

SLIJPERIJ - REPARATIE-INRICHTING
EMBALLAGE VOOR VERZENDING VRIJ

bezitten van eenige kennis omtrent den aard en de zeden der arbeiders en omtrent de voorschriften der arbeidswetgeving en van het arbeidscontract. Vooral in den tegenwoordigen tijd, nu bij Inlanders en Vreemde Oosterlingen 't gevoel van eigenwaarde hoe langer hoe meer ontwaakt, is het meer dan ooit wenschelijk, dat eene oordeelkundige aanraking tusschen Westerling en Oosterling plaats vindt. In het algemeen kan worden gezegd, dat het thans voor ieder, die een koloniaal werkring bekleedt, noodzakelijk is, zoo goed mogelijk bekend te wezen met land en volk, en met de bestuursvoorschriften van de kolonie, waarin men werkzaam is.

Voor de negentien, tot nu toe gehouden, Indologische leergangen waren er 818 ingeschrevenen, (o. w. 71 dames), van wie 577 voor den geheelen leergang. Bovendien voor één of meer vakken 241 ingeschrevenen, in dier voege, dat de lessen in Volkenkunde van den Indischen Archipel zijn gevolgd door 748, in Maleisch door 751, in Tropische Gezondheidsleer door 638, in Koloniaal-economische verhoudingen door 607, in Koloniale voortbrengselen door 600, in Aardrijkskunde van Ned.-Indië door 599 en in Staatsinstellingen door 596 leerlingen.

Van de 818 ingeschrevenen waren bestemd voor een werkring bij ondernemingen van landbouw, handel en bankwezen in Ned.-Indië 494; artsen 133; officieren 65; van verschillende beroepen 126.

Hoewel de 20e cursus reeds is aangevangen, willen we alsnog gaarne de aandacht vestigen op deze door het Koloniaal Instituut geboden gelegenheid om kennis over Nederl.-Indië op te doen. Een boekje, mededeelingen bevattend over de vakken waarin onderwijs wordt gegeven en andere bijzonderheden, wordt op aanvraag gaarne toegezonden. (Adres: Linnaeusstr. 2A, Amsterdam).

Aanpassing van kerkelijke beeldende kunst bij inheemsche stijlvormen.

In het „Kol. Weekbl.” van 15 Sept. (bl. 10) is, onder het opschrift „Aanpassing van kerkelijke beeldende kunst bij inheemsche stijlvormen” de aandacht gevestigd op een door de R. K. Universiteit te Nijmegen, uitgeschreven prijsvraag ter zake. Ter verduidelijking van de bedoeling dezer prijsvraag wezen we daarbij op een te voren verschenen artikel van den hr. J. J. ten Berge S.J., doch vergaten daarbij het tijdschrift te noemen, welk verzuim hierbij wordt hersteld, nl. *Oedaya* (Opgang) van Oct. 1926.

Thans blijkt uit eene bespreking van den heer H(enri) B(orel) in „*Het Vaderland*” dat in De Gemeenschap van Juli-Aug. „twee zeer interessante artikelen” voorkomen welke op hetzelfde onderwerp betrekking hebben. Het eerste is getiteld: Christelijke inheemsche kunst in de Missie, door J. J. ten Berge S.J.; het tweede: Christelijk Javaansche kunst, door Dr. J. Schmutzer. De heer Borel schrijft o.m. De quintessens van J. J. ten Berge's artikel is dat men anderen dan Europeesche volken de harmonische ontplooiing moet gunnen van een Katholieke kunst, gegroeid uit hun eigen cultuur. Alzoo de schepping van een inheemsch Christelijke kunst, geen doode samenvoeging van heterogene Christelijke en heidensche, Europeesche en inheemsche elementen tot een hybridisch product, maar een levende ent op een ouden tronc. Een streven alzoo naar een nieuwe kunst die, wat stijl betreft, materieel volmaakt de inheemsche is en daardoor scherp onderscheiden van de Europeesche Christelijke kunst, maar die, wat voorstelling en symboliek aangaat, volkomen Christelijk is. In het artikel van dr. J. Schmutzer vinden wij eenige prachtige voorbeelden van de wijze, waarop deze poging is geslaagd. Bij het zoeken van een grondslag voor een karakteristieke Christelijk Javaansche kunst is men teruggekeerd naar de edelste scheppingen van het oude Hindoeïsme en Boeddhisme op Javaanschen bodem. Met behulp van een Javaanschen kunstenaar, Iko (van wien ik een zeldzaam mooi Ardjoenabeeld bezit) is het dr. Schmutzer te doen om oude Hindoe-Jav. kunstvormen door den geest van het Christendom tot nieuw leven te verwekken. Eenige reproducties van door Iko gemaakte beelden toonen dat duidelijk aan. Toen ik zoo theoretisch van de poging las, achtte ik de uitvoering practisch moeilijk mogelijk, maar deze reproducties hebben mij anders doen denken. Een tekening van E. M. Yoessof Poerwodirjo, waarin het Geheim der H. Drieuldigheid symbolisch wordt voorgesteld, en welke is ontleend aan de „Wajang Poerwo”, is buitengewoon schoon van uitvoering.

N. MAC LEOD

DE OOST-INDISCHE COMPAGNIE
ALS ZEEMOGENDHEID IN AZIE
Eerste halve Eeuw, 1602-1650 - Twee Deelen met Atlas

Uitgave VAN BLANKWAARDT & SCHOONHOVEN
Rijswijk, 1927 5460

Fa. Deutsch-Holländischer Export

Inh. A. FRIELING

Den Haag :: Telef. 37076

Levert tegen concurrentie-prijzen direct af Fabriek

Aluminium en Emaillwaren

5477

Speciaal Huishoudelijke Artikelen
Voordeeligst adres voor verzending naar
de Indië :: Zeewaardige verpakking

Gooit géén oude Schoenen weg Vóórdat zij onbruikbaar zijn.

U laat ze éérs door Uwen Schoenmaker in een moderne kleur oververven, doch gebruikt, om ze te onderhouden, Va-Vitte; géén borstel en géén gevlekte kousen meer. Indien Uw leverancier onze Schoenverf of Poetsmiddelen NIET voorradig heeft, verzoeken ONS zulks te berichten. 5407

Lederverf-Fabriek „DE ADMIRAAL”

AMSTERDAM :: TELEFOON 25175

Fa. H. M. J. VAN DUIJNE

HOFLEVERANCIER

OPGERICHT No. 1875

KEIZERSTR. 165, SCHEVENINGEN

TEL. 50215 POSTCHEQUE EN GIROD. No. 52106

VLEESCHHOUWERIJ

5894

SPECIALITEIT IN

RUND-, KALFS-, LAMS-, VARKENS-
VLEESCH EN FIJNE VLEESCHWAREN

WONINGBUREAU

„MEERDERVOORT”

LAAN VAN MEERDERVOORT 296

DEN HAAG :: TEL. 33766

HEEFT BIJ UW AANKOMST

STEEDS WONINGEN

VOORHANDEN

G. VAN ZUYLEN,

DIRECTEUR.

LIJST VAN ADRESSEN

ten behoeve van Repatrieerenden

(Vervolg).

FOTOGRAFEN EN LEVERANCIERS VAN FOTO-ARTIKELEN

W. Coret, Thomsonlaan 96a, Den Haag.
Lappöhn, Passage, Den Haag.
Ph. Starke, Hoofdstraat 172, Apeldoorn.
C. Vermeulen, Toussaintkade 20, Den Haag.

GARAGES

Garage Havro, Kanonstraat, Den Haag.
Garage Jansen, Rijks Straatweg 773, Wassenaar.
Garage Kinsbergen, Nieuwstraat 59, Apeldoorn.

GLAZENWASSCHERIJEN

N. V. Cemsto, Hunsestraat 39, Den Haag.

GROENTEN EN FRUIT

J. Eversmann, Edisonstraat 139, Den Haag.

HEEREN-MODEARTIKELEN

J. Huizer, Thomsonplein, Den Haag.
Kalker's Modemagazijnen, Kalversiraat 100, Amsterdam.
W. F. Meijer, Hoofdstraat 93, Apeldoorn.

HOEDEN

Kalker's Modemagazijnen, Kalverstraat 100, Amsterdam.
Maison de Ruit—v. d. Waag, Charl. de Pambonstraat 27, Den Haag.

HOTELS, PENSIONS ENZ.

American Hotel, Amsterdam.
Grand Hotel des Pays Bas, Grootte Markt, Arnhem.
Hotel-Rest. de Twee Steden, Buitenhof, Den Haag.
Hotel-Rest. Duinood, Escheleinplein, Den Haag.
Rusthuis Eigen Steer, v. Boetzelaerlaan 205, Den Haag.
Pension Evesto, Nassaulaan 2B, Den Haag.
Hotel Pension Insulinde, Bankplein 2, Den Haag.
Rusthuis Zr. Kersloot, Eschenlaan 86, Rotterdam.
Pension Patria, Lindenheuvel 2, Hilversum.
Hotel Promenade, Oude Schev. weg 21, Den Haag.
Pension Strikwerda, 76 J. v. Oldenbarneveldtlaan, Den Haag.

HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN

Frans van Wijk, Vlamingsstraat, Den Haag.

INDISCHE UITRUSTINGEN

Firma Kalker, Kalverstraat 100, Amsterdam.
W. F. Meyer, Hoofdstraat 93, Apeldoorn.
A. Savelhout, Singel 429, Amsterdam.

INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS

Chr. Lyceum, Zeist.
Christelijk Lyceum, Emmakade 43, Haarlem.
De Vrije School, v. Speykstraat 46, Den Haag.
Instituut Schoevers, Stadhoudersplein 3, Den Haag.

JUWELIERS

Begeer, v. Kempen en Vos, Noordeinde, Den Haag.
Jedelo, Noordeinde 100, Den Haag.

KIPPENVOER

Verboog, Waalsdorperlaan, Den Haag.

KLEEDINGMAGAZIJNEN

Kledingmagazijn P. v. d. Brul, Veenestr. Den Haag.

LUXE ARTIKELEN

J. A. Schlette, Willem de Zwijgerlaan 50, bij Fred. Hendriklaan, Den Haag, Telefoon 50888.

MANUFACTURENHANDEL

Iserief & Co., Veenestraat 16, Den Haag.
L. A. Kwanten, Weimarstraat 119, Den Haag.
Mag. „De Ster”, Goudenregenplein 64, Den Haag.
Wisbrun & Liffman, Veenestraat 35, Den Haag.
Mag. de Zönegrens, Fred. Hendriklaan 99, Den Haag.

METAALWAREN

A. Frieling, Schalkburgerstraat 381, Den Haag.

MEUBILEERINGEN

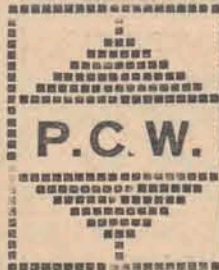
Het Smyrna Tapijtenhuis, Ampèrestraat 30, Den Haag.
C. v. Moorsel, J. Hendrikstraat 9, Den Haag.
Jungschläger, Cillierstraat 37, Den Haag.
A. Okhuysen, Obrechtstraat 474, Den Haag.
W. J. M. Simonis, Groenmarkt 34, Den Haag.
Firma Segaar, Spui 218/Thomsonlaan 93, Den Haag.
Schöder & Co., Groenmarkt, Den Haag.

MOTORHANDELAREN

Holland Motor- en Rijwiel Comp., W. de Withstraat 68, Den Haag.

MUZIEKHANDELAREN

Ph. Kruseman, Noordeinde 91, Den Haag.

Het steeds toenemend verkeer leidt tot ontwrichting van het verkeer, daarom grijpe men in met spoed.

„P.C.W.” PROPAGANDA-COMITE VOOR WEGENVERBETERING

Wij vinden hier verder reproducties van beelden, geheel in klassieken stijl gehouden, van Iko, in djatihout, van de H. Drievuldigheid, Vader, Zoon en H. Geest, in Personen gesymboliseerd op een zetel in den trant van den Maitreya-zetel, elk met een aureool, welke drie aureolen door lotusstengels, met in het midden lotusknoppen, onderling zijn verbonden. (Ook in de Jezuïtenkerk op het Keizer Karelplein te Nijmegen, en in een fresco van Gino Severini in de kerk van Sembales bij Fribourg vindt men de Drievuldigheid door 3 menselijke figuren voorgesteld). Een madonnabeeld van Iko, waarvan de zetel gesneden is naar den te Singosari gevonden zetel van Pradjnaparamita, en een andere Madonna, geïnspireerd op het bijzittingsbeeld in de Tjandi Rimbi, zijn van groote stijlvolle schoonheid, en een engel, zooals er twee zijn opgesteld in de kerk van Goudang Lipoero is van zulk een pracht en innige „bhakti” (devotie), dat hier inderdaad van zeer verheven kunst kan gesproken worden, evenals bij de zittende en staande Madonna met kind.

De Indische Mercur.

No. 38 (21 Sept.). De Gouvernements Kina-onderneming in 1926, door Dr. A. Groothoff. — Oostkust van Sumatra-Instituut. Kroniek 1926, door M. J. Lusink. Bespreking door C. Lekkerkerker. — Javariet in Amerika. — Het jaarboek van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel in Nederlandsch-Indië. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Economische opgang in Ned.-Indië. — Nederland's positie op de wereldmarkt. — Financiële berichten en verslagen, zoodat de overige geregeld rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft recente literatuur over aetherische oliën — boschwezen — gommen en harsen — looistoffen — geneesmiddelen — specerijen — voedingsmiddelen — vruchten en groenten.

Indië. Geïllustreerd Tijdschrift

Het Nr. van 14 Sept. is geheel gewijd aan de laatste Ned.-Indische jaarbeurs en jaarmarkt met de eerste hygiëne-tentoonstelling te Bandoeng, gehouden van 25 Juni—14 Juli j.l. Talrijke afbeeldingen verhoogden den indruk welke de lezer krijgt van de belangrijkheid dezer tentoonstelling, vooral ook op het gebied der Inheemsche nijverheid.

De Indische Culturen.

Uit den inhoud van No. 16 (15 Aug.). Onze culturen op de E.H.T.I.N.I. (eerste Hygiëne-tentoonstelling in Ned.-Indië), door M. A. J. Kelling (met ill.). — Behoud van de bouwkruin. Praktijk-ervaringen, door C. Cordesius. — Indigo-notities, door S. Kalf. — Welvaartspolitiek in verband met den Inlandschen landbouw (slot), door Mr. A. J. G. Maclaine Pont. — De nieuwere zaaizaad-ontsmettingsmiddelen en hun werking, door A. van Erwijk. — Theblad-contracten. — Wat kunnen wij van de wilde Hollandse planten leeren? door Ir. A. Kerkhof. — Voordracht over de geologie van Ned. Oost-Indië, door Dr. L. M. Ruffen. (Uitvoerige bespreking). — Over kina (Java verdient zijn monopolie).

Indisch Militair Tijdschrift.

Hoofdzakelijke inhoud van jaarg. 1927, No. 8. De nieuwe regeling van de verhouding en de samenwerking tusschen burgerlijke en militaire gezaghebbers, vastgesteld bij Gouv. besluit van 20 Juni 1927, door J. Drewes. — Gasmaskers, door Dr. M. J. van Giffen en A. Gottschal. — Moet h. t. l. op zeer laag vliegende vliegtuigen met geweren (karabijnen), karabijnmitrailleurs en mitrailleurs geschoten worden, door J. M. Fuchter. — Luchtfotografie (met foto en figuren), door O. — Politiek overzicht, door F. d. B.

De Ingenieur.

Het Nr. van 17 Sept. bevat den tekst van een zeer belangrijke voordracht van Ir. M. G. van Heel over „Het spoorwegwezen op Java. Tal van afbeeldingen en kaartjes verduidelijken het gesprokene. — Verder bevat dit Nr. eene herdenking van Dr. Ir. C. J. de Groot, zoodat deze op plechtige wijze heeft plaats gehad in de aula der Technische Hoogeschool te Bandoeng op 14 Augustus j.l., bij welke gelegenheid verschillende zijner vereerders het woord voerden. Het leven van Dr. de Groot wordt hierin op voortreffelijke wijze geschetst door Ir. C. Hillen, die besluit: „Thans is de onvermoeid werkende geest tot rust gekomen en zijn genie zal den Indischen dienst niet meer leiden. Maar dank zij zijn werk, neemt Nederlandsch-Indië een eerste plaats in op radiogebied in Oost-Azië. Blijvend staat het Malabar-

station, dat aan zijn durf en kracht en doorzettend vermogen is te danken, blijvend is het voorbeeld hij gaf en dat door zijn ingenieurs in eere en dankbare gedachtenis zal worden gehouden. — Nog schrijft Ir. R. A. van Sandick enkele verderende woorden over den gep. Vice-Admiral N. MacLeod, die dezer dagen 90 jaar werd.

Invoering der kindervetten in Ned.-Indië.

In het Tijdschrift voor Armwezen, Maatschappelijke Hulp en Kinderbescherming schrijft mr. A. A. van Unen uit Medan over de invoering der kindervetten in Ned.-Indië. Na gewezen te hebben het verschil in de wijze van voorbereiding en publicatie der wetswijzigingen in Ned.-Indië en Nederland, geeft schrijver een overzicht van de verspreide punten tusschen de bepalingen in Ned.-Indië en Nederland en zegt o.a.: Zoo is, waar in Nederland de kantonrechter gewoonlijk de bevoegde rechter (artt. 78, 92 enz.), in Ned.-Indië de Raad van Justitie aangewezen (artt. 35, 36 enz.). Daar dus alleen sprekend rechter, hier een college. Door de Raad van Justitie als bevoegde rechter is aangevozen, kent de Indische regeling in enkele gevallen hooger beroep, waar de Nederlandsche dat kent.

De artikelen 373 enz., 374 Ned. B. W., betreffende de ondertoezichtstelling, zijn niet overgenomen. Geheel anders dan in Nederland is de samenstelling van den Voogdijraad.

De Voogdijraden bestaan uit het personeel Weeskamer en uit onbezoldigde leden ten getale vijf. De Weeskamers zijn gevestigd op deze plaatsen, waar Raden van Justitie gevestigd zijn, dus te Batavia, Soerabaja, Semarang, Makassar, Medan en Padang. Het personeel der Weeskamers daar komt praktisch de ontworpen regeling neer, is belast met de werkzaamheden van Voogdijraden en het particulier element wordt tegenwoordig door de vijf leden. De verdere regeling is hier veel uitvoeriger dan in Nederland, waarbij artikel 13 meer aan den Voogdijraad wordt overgelaten. Dat zal zijn oorzaak wel hierin vinden dat het werk der Voogdijraden in hoofdzaak geschiedt door ambtenaren, die gemeenlijk aan bepaalde voorschriften worden gebonden.

De nieuwe bepalingen gelden voor de Europeanen, de Japanners, de Chinezen en de enkele Inlanders die met Europeanen zijn gelijk te stellen, voor de overigen zal het gansche, voor Europeanen dende, recht hebben onderworpen. Voor de Inlanders in het algemeen gelden deze voorschriften niet. Een kleine groep valt derhalve slechts onder de nieuwe voorschriften. (Vaderland.)

Christelijke zending en staatkundig beleid Ned.-Indië, door Mr. Chr. P. van Wijngaarden Ophou, 15 Sept '27).

De beteekenis der Nederlandsch-Indische sivilisatie, door Dt. (In- en Uitvoer, 19 Sept. '27).

Cultuur-Natuur, vice-versa (Het Tanggalein Oostkust van Sumatra), door M. O. W. (met ill. Eigen Haard, 17 Sept. '27). — De fuselie. Historische schets uit het Indische leven, door Ton Voogd (Id. 24 Sept.).

Colenbrander's koloniale geschiedenis. (Uitvoerige bespreking), door Dr. H. Terpstra. (Tijdschrift voor Geschiedenis, 1927, afl. 4).

Borneo; the stealer of hearts, by O. Look. (Second edition). With 26 illustrations. (London: Selwyn and Blount Ltd.).

Bali in de kunst van Nieuwenkamp (de tentoonstelling in het Stedelijk Museum) door A. Halle (met ill.). (Nederland, Juli '27).

Dienst der Volksgezondheid. Verzameling van geschriften, enz., samengesteld door H. van Meulen (Weltevreden, 1926).

Voornaamste voorschriften en personalia betreffende de decentralisatie en de bestuurshervorming. Vierde druk. (Weltevreden, 1927).

Departement of Overseas Trade-Report on the economic situation of the Netherlands East Indies, 1925-26, by Mr. H. A. N. Bluett (London, 1927).

Het communisme in Indië, door P. Bergmeester (Antirevolutionaire staatkunde. Orgaan van de Antirevolutionaire partij ter bevordering van de antirevolutionaire beginselen, Juni 1927).

Bloemenmagazijn D. MAARSCHALK
 VALERIUSSTRAAT 113 - DEN HAAG
 TELEFOON 34850 GIRO 98670

Moderne Bloemwerken
Grafkransen

gegeven, en de Nederlanders hebben daar waarlijk genoeg ervaring van opgedaan. Het zijn in tal van streken alleen en uitsluitend de particuliere ondernemers geweest, die groote gebieden hebben gesaneerd. Van deze en soortgelijke ervaringen zullen de Amerikanen met hun practischen geest ongetwijfeld een nuttig gebruik maken.

Intusschen mag men zich met eenige verwondering afvragen: waar blijven de Nederlanders? We weten wel, dat de West niet erg lakoe is bij den doorsnee Hollandschen ondernemer — en daarvoor bestond wel reden — maar daar staat tegenover, dat met moderne kapitaalcracht meer uit de West zal zijn te halen, dan ooit gebeurd is.

Ja, het enthousiasme ten aanzien van de mogelijkheden in de West is bij hen, die het gebied kennen, feitelijk nooit verdoofd. Ze hebben het alleen soms op moeten geven, omdat de omstandigheden voor hen te sterk waren. Maar wanneer nu eens concerns als de H.V.A., de Amsterdam Rubber ed. zich ervoor spannen? En wanneer de banken zich voor hetzelfde doel aaneensloten? Wanneer lichamen met tientallen miljoenen kapitaal eens één of twee jaar niet miljoenen aan dividend uitkeerden, maar die gelden in Suriname aanwendden, haar aandeelhouders in stede van dividend, aandeel in de nieuwe onderneming verstrekkende? Of wanneer zij op een eenige andere wijze iets entameerden? Er zouden — misschien — verrassende resultaten volgen. En zoo niet, welnu, er zijn wel meer verliezen geleden. Maar dan zal men nooit kunnen zeggen, dat men de West op meer moderne wijze niet nog een goede kans heeft geboden en... zichzelf tevens.

Want in de eerste plaats is het toch aangewezen, dat in een Nederlandsche kolonie Nederlanders de leidende positie innemen — wat schreeuwt men al niet over de Oost? — en in de tweede plaats zou risicoverdeeling nog zoo'n kwaad ding niet zijn.

In de West heerschen geheel andere condities. De omstandigheden zullen daar voorloopig ook anders blijven en met het oog op het geweldige — maar zeer eenzijdige — belang, dat bijna al onze groote maatschappijen, in tegenstelling tot de buitenlandse concerns, in Ned.-Indië hebben zou het aanbeveling verdienen, deze andere omstandigheden dienstbaar te maken aan een gezonde beleggingspolitiek.

Tot zoover de „Sum. Post”. Het „Handelsblad” merkt daarbij het volgende op: „Er valt aan het kloekke betoog weinig toe te voegen. Misschien dit:

De Amerikanen zijn nog niet begonnen. De exploratie zal nog veel tijd vorderen. En we zouden niet gaarne zien, dat ze weer weg gingen. Maar wel zou het te betreuren zijn — gelijk wij reeds herhaaldelijk opmerkten — wanneer de Nederlandsche ondernemers zoo conservatief zouden blijken om de West geheel aan haar lot en aan de Amerikanen over te laten. Er zouden wellicht groote mogelijkheden mee te loor gaan.

Het doet ons genoeg thans ook eens een opwekkend woord, een klemmend betoog, uit „de Oost” te lezen.”

•••

Een kloek betoog geeft, onder het hoofd „Waar blijft de daad?” ook „De Telegraaf” van 23 September, tweede avondblad.

Het slot volge hier: „...Er is thans genoeg gepraat! Het buitenland ging reeds voor en Nederland dient eindelijk te beseffen, dat het zelf een duren plicht heeft te vervullen tegenover een kolonie, welke belangen lange jaren op schromelijke wijze werden verwaarloosd. Men diene er zich rekenschap van te geven dat ook voor Suriname geldt het „deliberante senatu perit Suriname”. Laat men de zaken nog langer op haar beloop, dan is het gevaar allerminst denkbeeldig, dat het buitenland de plaats inneemt, die het moederland moedwillig heeft prijs gegeven.”

•••

In aansluiting aan onze opmerking over het woord „bakkeljauw” in ons vorig nummer, knippen wij uit het „Handelsblad” van 14 en 16 September de volgende stukken:

Bakeljauw. — Kabeljauw.

Naar aanleiding van professor Kluyver's mededeeling in de Akademie over kabeljauw en het nu verouderde bakeljauw, schrijft ons een cosmopolitisch philoloog:

VERSCHEENEN:

NOTO SOEROTO
NIEUWE FLUISTERINGEN

(IN RHYTHMISCH PROZA)

MET PORTRET VAN DEN DICHTER

BANDVERSIERING VAN IR. G. FRIEDHOFF, ARCH.

Gedrukt op Oud-Hollandsch papier en genummerd van 1-500.

Alleen gebonden verkrijgbaar.

Prijs f 3.50.

Reeds bij het verschijnen als bijdragen in *Oedaya* schreef *Het Vaderland*: — „die zich in vorm en wezen volkomen harmonisch aansluiten bij de vroeger door Noto Soeroto gepubliceerde *Fluisteringen* van den Avondwind, en deze dikwijls nog overtreffen in innigheid van toon, rijpheid van klank en diepte van zuiver gevoel.” —

Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA”, Den Haag

HOKSBERGEN
 ZOEKT NIET
 VRAAGT HET ONS

VILLA'S, HEERENHUIZEN, BOVEN- EN BENEDENHUIZEN, WINKELHUIZEN, EN PAKHUIZEN, op elken stand en voor elke beurs te koop en te huur. Ernstigen reflectanten worden zonder eenige verplichting alle inlichtingen kosteloos verstrekt, terwijl zij gratis per auto worden gehaald en gebracht door het Woningbur.

HOKSBERGEN :: BEZUIDENHOUT 14
 TELEFOON 70343 DEN HAAG

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-53 Telefoon 1865

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.

Zaterdags na 12 uur gesloten

Directeur A. VAN BOXTEL

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h

DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschk. 34

ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24b

Telefoon van 9-12 10733

ARNHEM, G. J. Hoetink, Ammastraat 58

H.H. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker centrale verwarming, Knecht van de apotheek en ander Personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks. enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

DENKT

U wel aan ons blad voor Uw reclame?

Suriname.

romantic Java as it was and is. A description of diversified peopels, the departed glories and strange customs of a little know island, etc., by S. Banner. With 40 illustrations and map. (London: Seely Service and Co.).

Indische natuurvorschcr (Hendrik Boie), S. Kaff. (De Indische Verlofganger, 23 September 1927).

andere bijdragen tot de kennis van het Midden-Nederlandsch (Bèsemahsch en Sèrawajasch dialect), O. L. Helfrich, (Verhandelingen Bat. Gen. v. Wetensch. Deel 68, 3e stuk, 1927).

Directie der Koninklijke Nederlandsche Stoomvaart-Maatschappij heeft gezorgd dat de dag van 24 September niet licht vergeten zal worden door hen, belangstelling voor of belangen in Suriname hebben.

Op dien dag waren n.l. een groot aantal personen, onder genoemde categoriën vallen, uitgenoodigd met thans voltooide — bij de Machiniefabriek en werf P. Smit & Zn. te Rotterdam gebouwde voor de Suriname-lijn bestemde stoomschip „Cottentoe” te komen bezichtigen en daarna deel te nemen aan het gemeenschappelijk noenmaal aan boord.

De verwachting — en wij gelooven die van alle zijden — werd in elk opzicht overtroffen.

Het is een prachtig schip. Aan alle eischen van modern comfort, die men aan passagiers-stoomschepen is in ruime mate voldaan. Alles is even smaakvol als doelmatig ingericht; tot in kleinigheden is verzorgd.

De hadgelegenheid is niet meer de kuip — met een uitloping van traliwerk om te beletten dat nieuwelingen daarin kruipen — maar een inrichting als in de beste hotels en in goede particuliere woningen aantreft. Alle ruimten, salons, hutten enz. zijn voorzien van elektrische waaiers, in de tropen niet genoeg te waardeeren genot. Het schip beweegt in niets onder te doen voor de weelderigste ocean-stoomers. De goede naam, die de Nederlanders van ouds hebben in alle havens die zij aanteekenen, zal door dit nieuwe schip niet weinig versterkt worden.

In de verwachting van den Nederlandschen onderneemingsgeest steun voor Suriname; welnu hier is een goede maatschappij, die een goed voorbeeld geeft.

Wat veel cijfers het schip betreffende zullen wij niet lezers niet vermoeien, maar even willen wij vermelden dat er plaats is voor 52 eerste, 20 tweede en 16 derde klasse passagiers.

De eetzaal is ingericht naar een ontwerp van den architect Nieuwenhuis, betimmering door de firma J. J. J. De tweede klasse damessalon, eetzaal en rookkamer, betimmering door de firma Allan te Rotterdam.

De derde klasse heeft een rookkamer, een eetzaal en een goede gelegenheid om aan dek te vertoeven. Het kapsalonnetje een etalageraam.

Wat wij in het bijzonder waardeeren is de koel- en verwarmingsinrichting, die van groot nut zal blijken.

Wat het noenmaal in alle puntjes verzorgd was, bevestigen wij niet te verzeeken. Het woord is aan tafel gevoerd door de heeren J. Heldring, Mr. Rollin Courtois, Mr. Dr. C. F. Schoch, J. G. von Hemert en Mr. C. Kasteleyn.

Wij wenschen de Maatschappij van harte geluk met dit nieuwe bewijs van energie van hare directie.

Het „Algemeen Handelsblad” van 18 September geeft uit de „Sum. Post” een beschouwing over, die wij meenen ook ter kennis van onze lezers te moeten brengen:

Het blad is van meening dat, wanneer er geen bericht in den kabel komt, de mogelijkheid bestaat, dat de Amerikanen zich in het groot gaan bezighouden met onze West-Indische kolonie en men ervan overtuigd kan zijn, dat, wanneer deze eerste pogingen slagen, de rest een quaestie van betrekkelijk heel geringe tijd zal zijn. En op grond van de deskundige berichten, die den laatsten tijd over dit land zijn verschenen, meent het Medansche blad te mogen concluderen, dat het lukken zal in de West, wanneer slechts krachtig genoeg wordt aangepakt, wanneer slechts op groote schaal wordt gewerkt en voldoende kapitaal wordt beschikbaar gesteld. De gemiddelde kapitaalvorming van ongezonde streken volgt dan vanzelf. Oost-Indië heeft daarvan voldoende bewijzen

LIJST VAN ADRESSEN

ten behoeve van Repatrieerenden

(Vervolg).

OPTICIENS

P. W. Hiele, L. Jansstraat 27, Utrecht.
C. v. Monsjou, Valkenboschplein 19, Den Haag.

PASSAGE-BUREAUX

Crans & Co., Plein 22a, Den Haag.

PARAPLUIE-MAGAZIJNEN

Kalker's Modemagazijn, Kalverstr. 100, Amsterdam.
A. Querelle, Schoolstraat 10, Den Haag.

PARFUMERIEEN

A. C. Kruller-Pel, Fred. Hendrikl. 258, Den Haag.

PIANOHANDELAREN

G. Elshove, L. v. Meerdervoort 427, Den Haag.
L. Jacobi, Regentesselaan 123, Den Haag.

POELIERS

P. van Beek, Spui 181a, Den Haag.

PORSELEIN EN AARDEWERK

C. Hoying, Spuistraat 20, Den Haag.

POSTZEGELHANDELAREN

J. K. Rietdijk, L. Poten 15a, 's-Gravenhage.
G. Rootlieb, Heerengracht 8, 's-Gravenhage.

RECHTSKUNDIG INCASSO-BUREAU

v. d. Geer, W. de Withstraat 79, Den Haag.

RESTAURANTS

Rest. Duinoord, Sweelinckplein, Den Haag.
Rest. Promenade, Oude Schev. weg 21, Den Haag.
Rest. de Twee Steden, Buitenhof, Den Haag.

SCHOENMAKERS

F. v. d. Broek, v. Aerssenstraat 61a, Den Haag.
A. J. Linneweever, Westeinde 32a, Den Haag.

SCJARENHANDEL

F. H. C. Vlietstra, Fahrenheitstraat 224, Den Haag.

STAALWAREN

J. A. Schlette, Willem de Zwijgerlaan 50, bij Fred.
Hendriklaan, Den Haag, Telefoon 50888.

STOOMERIJ EN OPPERSERIJ

Snel Opperserij A.S.O., Azaleastr. 126, Den Haag.

STOOMVAARTLIJNEN

Kon. Paketvaart Mij., Amsterdam.
Rotterdamsche Lloyd, Rotterdam.

STUCADOORSWERKEN

L. Ph. Bisschops, Sassenheim.

TANDARTSEN

Jac. Schijff, Stadhoudersplein 102, Den Haag.
J. van Veen, Weimarstraat 27, Den Haag.

TEHUIZEN VOOR KINDEREN

Kl. Opvoedingstehuizen, Pr. Mauritsplein 23, Den Haag.
Tokuni, Amersfoort.
Zandbergen, Amersfoort.

TEHUIZEN INDISCHE BEDIENDEN

Persinggahan, v. Boetselaerlaan 2, Den Haag.

TOKO'S

Toko Bogor, Suezkade 12-12A, Den Haag.

TRICOT-GOEDEREN

Iserief & Co., Veenestraal 16, Den Haag.

UITZENDING VAN DINERS

Maison Blom, 2e Schuytstraat 77, Den Haag.

VEELINGZALEN EN VERKOOPHUIZEN

Kunstzaal Erica, Oude Schev. weg 25, Den Haag.
Verkooplokaal Pot, Gr. Hertoginnelaan 103, Den Haag.

VERMAKELIJKHEDEN

Dierentuin, Benoordenhoutscheweg, Den Haag.
City Theater, Veenestraat, Den Haag.

VERVERIJEN

Lederverffabriek „De Admiraal”, Amsterdam.

VERZEKERINGEN

's-Grav. Rijwielverz. Mij., Conradkade 56, Den Haag.
Onderl. Levensverz. Eigen Hulp, Kortenaerkade 3, Den Haag.

VLEESCHHOUWERIJEN

H. J. M. van Duyne, Keizerstraat 165, Scheveningen.
P. van 't Riet & Zn., Obrechtstraat 177, Den Haag.
Verwoerd, Heerenstraat 11, Voorburg.

WASCH- EN STRIJKINRICHTINGEN

Gebr. Smeele, Haagweg 499, Loosduinen.

P. VAN DEN BERGE

BANKAstraat 41 - Tel. 15587 - DEN HAAG

Gas, Water, Electriciteit, Baden,
Geysers, Haarden, Gaskachels Tuin-
en Gasslangen - Lood- en Zinkwerker 5230

GROOTE REPARATIE-INRICHTING

Beide woorden beteekenen: stokvisch, *) of wel de visch waarvan deze delicatessé bereid wordt. De naam is blijkbaar van Baskischen oorsprong, want de Basken, die nog thans de oevers van de Baskische Golf (Golf van Biscaje of Vizcaia) bewonen, zijn vermoedelijk de eersten geweest die de kabeljauw gingen vangen bij IJsland en zelfs tot onder de kust van Newfoundland. Hierbij teken ik aan dat deze Basken nog steeds wonen van Biarritz tot Bilbao, en dat zij het vraagteken vormen onder de Iberische rassen; velen leiden hun afstamming af van het verdwenen vasteland Atlantis, een quaestie die ons hier te ver zou voeren.

De Spanjaarden noemen de stokvisch bacalao, de Portugeezen spreken van bacalhau en de Italianen zeggen bacalà. Dit alles beteekent eenvoudig: stokvisch, het volksvoedsel bij uitnemendheid van alle Iberische volkeren. Tot in Brazilië toe is de stokvisch (met rijkelijk uien en knoflook) een populair gerecht; toen tijdens den oorlog de aanvoer haperde, heeft men zich zo lang moeten behelpen met de pirarucu, een vraatzuchtige reuzenvisch uit de Amazone. Na den oorlog is de echte Noorsche stokvisch weer in ere hersteld.

Van hoeveel belang deze bacalhau is in Portugal, moge blijken uit de vinnige Portugeesch-Noorsche onderhandelingen omtrent het handelsverdrag tusschen beide landen, waarbij Portugal dreigde geen Noorsche bacalhau meer toe te laten wanneer Noorwegen (destijds drooggelegd) niet voor een overeenkomstig bedrag aan portwijn binnenliet. En de Nooren waren niet zoo goed of ze moesten heele scheepsladingen kostelijken portwijn in zee laten leegloopen als prijs om hun stokvisch in Portugal te kunnen plaatsen.

Wij Hollanders, noemen stokvisch met een Hollandsch woord, en hebben enkel voor de verse visch den Baskischen naam behouden.

Kabeljauw — Bakeljauw.

Het Italiaansche woord.

Naar aanleiding van hetgeen werd medegedeeld over het woord kabeljauw en de Spaansche, Portugeesche en Italiaansche naam van deze vischsoort, doet de heer A. F. Ruygrok te 's-Gravenhage opmerken, dat aan de spelling van het Italiaansche woord een e ontbrak. Het woord wordt „baccalà” gespeld. Verder geeft de heer Ruygrok te kennen:

In de literatuur komt het woord „baccalà”, als vertaling van ons „stokvisch”, wel voor, doch een Italiaan spreekt over „stoccafisso”. Deze uitdrukking is te eigenaardig, ik meen zelfs voor ons te vleien, want het is een zuivere nabootsing van ons woord, om hierop niet de aandacht van den cosmopolitischen philoloog te vestigen.

Naar aanleiding van het gouden jubileum van Patrimonium gedenkt „De Standaard” van 17 April J. Wolbers, die krachtig deel heeft genomen aan de bestrijding van de slavernij in de West-Indische koloniën en de schrijver is van de bekende „Geschiedenis van Suriname”, in 1861 te Amsterdam verschenen. In „De Standaard” van 20 September het portret van Wolbers.

In de dagbladen de mededeeling dat de Koninklijke Akademie van Wetenschappen o.a. ter perse heeft een studie van Pater Ahlbrinck over de taal der Karaïben-Indianen.

Van „Suriname, aardrijkskundig leesboek”, door Herm. J. Jacobs, is bij J. B. Wolters de derde druk verschenen. Er zijn twee nieuwe lessen bijgevoegd; de ene geeft iets over de zending, de andere schetst het bauxiet-bedrijf. Het aantal illustraties is met drie vermeerderd. Van het boekje, dat ook hier op de scholen gebruikt wordt, vindt, naar wij vernemen, een belangrijk aantal zijn weg naar Ned. Oost-Indië.

Voor de Volks-Universiteit te 's-Gravenhage zal de heer W. de Cock Buning voordrachten houden over Suriname (met lichtbeelden) Vrijdags 8 uur, elke week, aanvang 13 Januari, 5 lessen.

*) In het Etymologisch Woordenboek der Nederlandsche taal van professor Johannes Franck wordt medegedeeld, dat het woord bacalao niet voor oorspronkelijk Baskisch wordt gehouden. Sommigen denken aan een afleiding van het Latijnsch „baculum” (stok). Dit is een verklaring, waartoe ons woord stokvisch aanleiding heeft gegeven. — (Red. H.).

BELASTINGEN

(Nederlandsche en Indische)

W. VAN MAANEN, Oud t. Inspecteur Dir.

P. TADEMA, Gedipl. Accountant

BELASTINGCONSULENTEN

AMSTERDAM

Prinsengracht 644
Tel. 37734 (2 lijnen)

ROTTERDAM

Boymanstr.
Tel. 10588

WERKZAAM OVER GEHEEL NEDERLAND

Curaçao.

De Troonrede.

Het is wel zeer poover, wat over Curaçao wordt: „De economische toestand van Curaçao blijft gunstig.”

Voor zoover wij hebben kunnen nagaan in het Amsterdamsche Handelsblad het eenige blad in zijn bespreking van de troonrede een afzondelijk woord wijdt aan de West. Wij lezen in avondblad van 20 dezer:

„De paragraaf ten slotte aan Oost- en West-Indië is te weinig gepreciseerd dan dat dat zou mogen worden geconcludeerd tot iets anders dan dat in dit opzicht de prevaleerende stelsel hied stelsel blijft.

Ook ten aanzien van het beleid in zake West-Indië zou men in de troonrede gaarne iets bespeurd van een bepaalde doelbewuste politiek die houvast bood aan medestanders en bestrijders der staatsinrichting zoover weggestopt schijnen men er zelfs geen woorden meer voor vinden.

Prof. Rodolf Leanz.

In ons blad van 18 Aug. l.l. hebben wij aan Prof. Rodolf Leanz oordeel van bovengenoemde Duitschen geleerde over het Papiemetsch. Na zijn wij op zoek van den professor gegaan, hebben hem niet kunnen vinden. In de lijst van professoren in het „Minerva Jahrbuch der geisteswissenschaftlichen Fakultät der Universität La Cruz of een ander niet iets naders omtrent professor en de plaats, waar de aangehaalde geleerde te vinden is, mededeelen?

Wie volgt?

De Amigoe van 13 Aug. l.l. schrijft: Naar wij vernemen heeft de heer Escher, die lang is uitgekomen als chef van het nieuwe tement van haven- en loodswezen, zijn ontslag gediend.

Wederom een mislukking.

Publieke zedelijkheid.

Naar wij vernemen, hebben er in den laatst tijd verschillende publieke vrouwen van Fransche oorsprong zich alhier gevestigd, die, omdat in Venezuela den toegang wordt geweigerd, haar schandelijk en ontcerend bedrijf uitoefenen. Naar men ons verzekerde, trachten sommige allerlei slinksche middelen Venezuela binnen te komen.

Wij gelooven niet te overdrijven, als wij zeggen dat heden ten dage Curaçao van dergelijke dichte en obscure elementen, die een groot gevaar opleveren voor de publieke moraliteit, overstroofd is en dat het hoog tijd wordt, dat er door de plaatselijke overheid een duchtige razzia onder gehouden worden. Caveant Consules. (A. d. C.)

Bevordering van het Nederlandsch.

Meer dan ooit komt thans de kennis van de Nederlandsche taal hier tot haar recht. Om de ste ervan te bevorderen, heeft de Groep Nederlandsche Antillen van het Alg. Nederl. Verbond besloten prijzen uit te reiken aan die leerlingen van de beste klassen van de diverse scholen te Willemstad die de beste vorderingen in de Nederlandsche taal gemaakt hebben.

Deze prijzen zullen bestaan in boekwerken, op Koninginnefeest in de zaal van den Koloniaal Raad plechtig zullen worden uitgereikt.

Door den Inspecteur van het onderwijs is aan de hoofden der scholen een schrijven gericht, met verzoek de namen op te geven van de leerlingen die voor een prijs in aanmerking komen.

Wij juichen dit initiatief ten zeerste toe. (A. d. C.)

Het ei van Columbus.

Onze lezers hebben wel gemerkt, dat wij de laatste maanden meer aandacht hebben moeten schenken aan het Algemeen Handelsblad, omdat deze krant meer aandacht ging besteden aan Curaçao. Wij zagen dit met genoegen, en gaven als ons gevoel te kennen, dat het laatste vraaggesprek den gouverneur technisch goed in elkaar zat. Daarop gegronde verwachtingen zijn niet moeijelijkheden, die zich in het bestuur van Curaçao voordoen, in een paar regels opgelost, en zoo eenvoudig, dat men niet begrijpt, dat blijkbaar

Hollandsche Bank voor West-Indië
 Heerengracht 471 **AMSTERDAM** Tel. 31290 en 35290
CURAÇAO CARACAS VENEZUELA
 Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
 Venezuela, Columbia en Midden-Amerika. 5008

Incasseeeringen
 Handelsinformaties
 Rembours- en
 Document.-Credieten

**NEDERLANDSCHE
 HANDEL-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM**

Gestort Kapitaal f 80.000.000.—
 Statutaire Reserve - 40.000.000.—
 Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
 Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
 ferten. — Incasseeeringen en Financieringen. — Schrif-
 telijke en Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven.
 — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Aan- en Ver-
 koop van Effecten. — Administratie van Vermogens. —
 Open en Gesloten Bewaarneming.

SAFE-DEPOSIT — KOFFERKLUIS
 Inrichting tot het plaatsen van brandkasten. Speciale
 gelegenheid tot het huren van afzonderlijke kluisen
 voor groote administraties.

P. J. VAN DEN BERG & Co.

COMMISSIONNAIRS IN EFFECTEN
 Anna-Pauwlownastr. 87 - Den Haag - Tel. 12625
 OUD-MAKELAARS TE SOERABAYA

ALLE BANKZAKEN

DOOR LANGJARIG VERBLIJF IN **INDIË** EN
 SPECIALE CONNECTIES ZIJN WIJ IN STAAT
 INLICHTINGEN EN VOORLICHTING TE GEVEN
 IN INDISCHE CULTURES EN ZAKEN.

RADIOKOERSEN VAN 1.30 TOT 3 UUR
 worden ook op telefon. aanvraag gaarne verstrekt.
 504

DE BAS & Co., Bankiers
 HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

Belasten zich met alle Bankzaken
Safe-Inrichting 5021

WANNEER U PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wendt U dan tot
 ons. Wij zijn daarvoor speciaal
 ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen - Desgewenscht
 verzorgen wij mede voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed
 voor Uw GROOTE OPLAGEN,
 onze prima snelpersen voor die
 tijdschriften waarbij het vooral
 op KUNSTDRUK aankomt

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

BRIEVEN en stukken, de afdee-
 ling Advertenties be-
 treffende, uitsluitend te adresseeren:
 Administratie Koloniaal Weekblad,
 Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET
 enkel Drukkerij Ten Hagen.

**Aan diegenen in Oost- en West-Indië die
 nog geen lid zijn onzer Vereeniging.**

De Vereeniging „Oost en West” onderhoudt den band
 tusschen Nederland en de Indië en tracht dien te ver-
 sterken.
 Zij bevordert de wederzijdsche belangen, zedelijke en
 stoffelijke.
 Zij neemt stelling tegen invloeden die daarmede in
 strijd zijn.
 Zij steunt alles wat strekken kan tot handhaving van
 het Rijksverband.
 Leest het Orgaan, het „Koloniaal Weekblad”.
 Meldt U aan voor het lidmaatschap.

Uit den Verren Vreemde.

De afschaffing der slavernij in Sierra Leone.

Het wetsontwerp tot afschaffing der slavernij in
 het protectoraat Sierra Leone, dat onderschei-
 den moet worden van het eigenlijke gezegde Sierra
 Leone, is 21 September aangenomen in een speciale
 zitting van den wetgevenden raad van Sierra Leone
 en zal in werking treden op 1 Jan a.s. Na dien
 datum zullen alle slaven in vrijheid gesteld worden.
 Het wetsontwerp lokte weinig debat uit voor zijn
 definitieve aanneming, die met algemeene stem-
 men plaats had. Gapingen in de wet van het pro-
 tectoraat van Sierra Leone, die de eigenaars van
 slaven in staat stelden ontvluchte slaven weer ge-
 vangen te nemen, veroorzaakten in Engeland een
 levendige verontwaardiging, die tot de aanvaarding
 van het tegenwoordige voorstel leidde.

Het aantal slaven, dat door dezen maatregel de
 vrijheid zal krijgen, wordt als 200.000 tot 300.000
 opgegeven.

Deze maatregel is het gevolg van een proces,
 waarover wij in deze rubriek ook geschreven heb-
 ben, waarbij de rechters in Sierra Leone eenigen
 tijd geleden het wettige bestaan der slavernij in het
 protectoraat moesten erkennen. Deze zaak trok des
 te meer de aandacht omdat de kolonie Sierra Leone
 in zekeren zin als het klassieke land van de slaven-
 bevrijding geldt. Terwijl in tal van andere Afri-
 kaansche landen de slavernij nog een volkomen
 wettige instelling was, werd deze kolonie het toe-
 vluchtsoord van ontvluchte slaven. Ook uit Ame-
 rika kwamen vele negers naar Sierra Leone, waar
 men dan ook een soort neger-Engelsch spreekt.
 Tal van kleurlingen staan er aan het hoofd van
 belangrijke zaken.

Maar daarmee bleef de slavernij in het protecto-
 raat voortstaan. Hierin ligt weer een aanwijzing
 hoe moeilijk het is, bestaande toestanden te beoor-
 deelen.

De in Engeland geuite verontwaardiging over de
 rechterlijke uitspraak heeft nu spoedig door-
 werkt. Mocht hierin een bewijs liggen, dat de af-
 schaffing geen moeilijk werk is geweest, dan valt
 't te meer te verwonderen en te betreuren, dat hier-
 mede zoo lang gewacht is. Maar ook in dit opzicht
 oordeele men weer niet te lichtvaardig. 't Is nu
 misschien al te mooi gegaan. Het zóó voortvarend
 doorvoeren van de afschaffing van een in Sierra
 Leona met alle maatschappelijke verhoudingen
 vergroeide instelling, en het aannemen, zonder
 dat een stem zich hiertegen heeft verzet, laat een
 prietah kras onderstellen. En 't is dan de vraag of
 alles wel zoo geregeld is kunnen worden, dat aan de
 goede verhoudingen vóór 1 Januari a.s. voldoende
 stevigheid kan worden verzekerd.

Waar elders aan een groot aantal slaven de
 vrijheid bezorgd is, zonder dat de nieuwe staat van
 zaken tevens degelijk georganiseerd werd, heeft de
 aanvankelijk heel vreedzame bevrijding, achterna
 een ingrijpen gevegd, dat en aan voormalige mees-
 ters, en aan voormalige slaven het leven heeft ge-
 kost, of — de vrijheid, doordien zij tot zware straf-
 fen veroordeeld moesten worden.

De eindelijke verlossing der slaven van Sierra
 Leone brengt als zoodanig een goede en verheugen-
 de tijding, maar het voorbehoud zij hierbij gemaakt,
 dat alles ook zóó geregeld en voorzien moge zijn,
 dat de rechter niet gemoeid moge worden in na-
 weeën ervan.

Moge de verontwaardiging opgewekt over de daar
 heerschende toestanden bovendien wat verder
 doorwerken.

In Afrika bestaat elders nog slavernij, als erken-
 de maatschappelijke inrichting. Ook is 't opgeval-

Curacaosche aangelegenheden vaardige mannen
 eerder maar niet konden slagen. Het Han-
 del dan heeft een onderhoud gehad met den
 Statius Muller (genoemd wordt H., maar blijk-
 ens A. G. bedoeld) en met een Roomschen dok-
 ters naam wij niet te hooren krijgen. Wij ver-
 dat de heer Statius Muller en de gouver-
 het politievraagstuk het eens zijn, en de
 Muller te dezen opzichte nog maar één wensch
 n.l. dat de zaak niet van boven af maar in
 no geregeld wordt. En dat kan gebeuren, zegt
 Handelsblad, „wanneer Curaçao vraagt om pre-
 atogene wat het nu gaat krijgen.” Proost!
 zaak is intusschen nog eenvoudiger. Immers
 het blad zich, als het eraan herinnert, dat
 mannen reeds in alle instanties zijn goed-
 want de Koloniale Raad moet het laatste
 nog spreken. En nu is wel juist een dezer
 het Eindverslag van dit college verschenen
 woordingen, die om zoo te zeggen geen reden
 wijfel laten, of de Raad zal het ontwerp ver-
 maar wat nood, als de raadsleden het in
 venvoud toch zoo overtuigende Handelsblad-
 gelezen hebben, is de zaak gezond.
 tweede plaats — de onderwijsgelijkstelling.
 it been is in het lid, want „de betrokken kria-
 waarin volgens de gouverneur de begeerte
 naar volledige doorvoering van de gelijk-
 „worden gevormd door geheel Curaçao
 tsondering van de Missie als de eenige be-
 partij.” Voorwaar, het orakel van Delphi
 niets bij.
 wat er nu nog over mag zijn van moeilijk-
 och, „in een kleine kolonie doen zich steeds
 ijke geschillen voor, omdat in een beperkte
 nschap altijd particuliere belangen en belan-
 kunnen worden geschaad door een van het
 al gezag emaneerenden maatregel. En op Cu-
 kan dat des te eerder het geval zijn, omdat
 de Koloniale Raad de vertegenwoordiging
 niet alleen en niet in de eerste plaats van
 burgerij, maar allereerst van particuliere be-
 Welke laatste in botsing kunnen komen
 bestuur!”
 daarvan heeft niemand terug!
Wie het begrijpt mag het zeggen?
 de Amigoe van 13 Aug. l.l. vinden wij een
 onden stuk, dat wij gedeeltelijk, n.l. voor zoo-
 ons betreft, overnemen:
 nu 't tweede minder appetijtelijk appeltje ge-
 het Kol. Weekbl. van 30 Juni l.l. lees ik 't vol-
 aan mijn adres:
Hoe zit dat?
 Paul vertelt in een zijner *Ditjes en Datjes*
 in 1897 in den laten avond eens geroepen
 bij het ziekbed van een doodzieken man, en
 ch toen „binnen 'n half uur” het volgende af-
 : „Guan had z'n hart uitgestort, was ge-
 met dat zielige moedertje van z'n kinderen,
 vaardig gemaakt voor de groote reis naar de
 ghheid.” Waren de ambtenaren van den B. S.
 tijds zoo gauw bij? Heeft Jan Paul iets ge-
 wat hij niet doen mocht? Of..... zijn de men-
 niet getrouwd?
 ook in deez' repliek heel kort zijn:
 gaan neuzen in oude paperassen, of de amb-
 van den B. S. er destijds al of niet gauw
 ren, ligt heelemaal buiten de zone van m'n
 ghheid. Ben geen detective. Voor 'n histo-
 speurder, 'n kluijfe om van te gnuiven.
 ik iets gedaan heb wat ik niet mocht?
 kunnen antwoorden: meneer of juffrouw,
 at u nu toch eigenlijk heelemaal geen sikkepit
 maar daarvoor ben ik te veel gentleman.
 es echter gerust, ben heusch niet stout ge-
 alleen maar willen vragen, hoe u kan twij-
 aan m'n faculteit om een paartje te trou-
 Wil meneer of juffrouw soms m'n facultei-
 ten? Desverlangd staan ze elken dag te zijner
 (er) beschikking.
 rom — als de klap van de vuurpijl — of die
 chen misschien niet getrouwd zijn?
 ei, wat 'n domme vraag!
 chts een wedervraag: Waarom niet?
 pp, dat die meneer of juffrouw van dit entre-
 'n volgenden keer 'n beetje minder tenden-
 zal zijn?
 kol. Weekblad is immers z.g.n. neutraal?
 dacht ik tenminste.
 fr. JAN PAUL DELGEUR, O. P.

**DE OUDST GEVESTIGDE A° 1885
POSTZEGELHANDEL**

Fa. C. J. H. ROOTLIEB & Co.
HEERENGRACHT 8
Tel. No. 11333 - Den Haag

Vraag onze nieuwste Prijscourant - Postzegels
Postzegelalbums - Benodigdheden 1927-28

WARMWATER

Gratis G.E.B. warmwater-installatie

INLICHTINGEN:

M. A. VROLIJK

Thomsonlaan 41 Telef. 35618

'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën
tegen concurrerende prijzen.

SCHOENMAKER

BLIJF BIJ JE LEEST!

Een oud spreekwoord en een wijs spreekwoord. Alleen in zijn eigen vak kan iemand iets goeds praesteeren. Een bankier heeft geen verstand van den kaashandel, evenmin als een electricien van hondenscheren. Maar allemaal kunnen zij in enkele uren leeren drukken, teminste als men de verzekeringen gelooft der handelaars in

**KANTOOR-
DRUKMACHINES.**

Als men dan zoo'n machine aangeschaft heeft, valt het aanleeren van het drukkersvak lang niet mee, het werk kan niet halen bij dat van een goed geoutileerde drukkerij en slecht reclamedrukwerk is het tegendeel van een reclame. Indien gij echter met uw drukwerk eer wilt inleggen en er de aandacht op wilt zien gevestigd, bestelt het dan bij de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 * TELEF. 11987

Auto-Rijlessen

door

DAME

f 25.—

Tel. 14867

„HAVRO“-GARAGE

DEN HAAG - KANONSTRAAT 12-16

OPTICIEN - C. A. VAN MONSJOU

VALKENBOSCHPLEIN 19 - TEL. 32167 - DEN HAAG

I BESCHERMT UW OGEN MET

ZEISS-PUNKTALGLAZEN

len, dat bij de behandeling van de slavernij in de daarvoor ingestelde commissie van den Volkenbond, Abessinië door afwezigheid de verdenking op zich laadde ten deze liever niet over de toestanden in eigen land te komen getuigen. Abessinië is lid van den Volkenbond, mag als zoodanig de slavernij in zijn eigen gebied niet toelaten. Het heeft nu en dan het verwijt en de beschuldiging moeten vernemen van zich aan dien plicht te onttrekken. Zelfs hebben hierdoor moeilijkheden met Groot-Brittannië en Italië bedreigd. Thans zou het te Genève ter verantwoording geroepen kunnen worden, daar heeft het zich niet aan bloot gesteld. Het is voor de commissie niet verschenen, lazen wij. Indien dit bevestigd wordt, laat de verantwoordiging van de wereld zich dan ook uiteten ten opzichte van Abessinië. De oplossing is daar niet eenvoudig, daar de regering de toestanden in het half-wilde binnenland niet overal beheerscht, maar er is toch stellig meer te bereiken dan tot nu toe verkregen is.

Dit kan ook gezegd worden voor andere landen in Afrika. Sierra Leone heeft opnieuw in herinnering gebracht: 1e. dat er nog haarden zijn, 2e. dat deze soms zonder veel moeite gezuiverd kunnen worden.

De Volkenbond en de slavernij

In de vergadering van den Volkenbond bracht 22 Sept. de Engelsche afgevaardigde, sir Edward Hilton Young, rapport uit over de slavernij. Hij vestigde de aandacht op het feit, dat van de 70 landen, waarvan er 56 lid zijn van den Volkenbond, die nitgenoodigd waren om de conventie voor de afschaffing der slavernij te teekenen, nog slechts 14 geteekend hebben.

Duitschers in Nieuw-Guinea.

Duitsche landverhuizers zullen van 1 October af weer vrij in het voormalige Duitse deel van Australisch Nieuw-Guinea worden toegelaten, behalve zij die er reeds voor of tijdens den oorlog gevestigd waren. Dezen hebben een speciale goedkeuring van het Engelsche departement van binnenlandsche zaken nodig.

Aldus zegt een bericht uit Berlijn.

Ned. Indië en

de ontwapening op de Interparlementaire Unie.

Aan een vertegenwoordiger van Aneta heeft mr. dr. Schumann, die van de bijeenkomst van de Interparlementaire Unie te Parijs was teruggekeerd, waar hij heengegaan was als vertegenwoordiger van Indië, medegedeeld, dat op de vergadering van Deensche zijde een voorstel was ingediend, om het gebruik van duikboten te verbieden, den gasoorlog onmogelijk te maken en legeruitbreiding tegen te gaan. Dit was vooral voor Indië van belang, omdat de Volksraad juist de voorstellen tot legeruitbreiding heeft aangenomen.

Mr. Schumann heeft toen gewezen op de moeilijkheden, die zulk een besluit voor Indië zouden meebrengen. De Grondwet verbiedt het zenden van Hollandsche troepen naar de tropen, zoodat Indië op zichzelf is aangewezen, wat het voorzien in de sterkte van het leger betreft. En daarvan was op het oogenblik uitbreiding nodig. Niet wegens agressieve bedoelingen, het leger was eigenlijk veel gendarmerie, maar in de afgelopen jaren, toen zeer sterk bezuinigd moest worden, was dit veel op het leger gedaan, zoodat de uitbreiding van thans eigenlijk neerkwam op een herstel van den ouden toestand. De jongste onlusten hadden bevestigen, dat versterking nodig was en Mr. Schumann kon niet gelooven, dat het de andere mogelijkheden aangenaam zou zijn indien zich in Indië een rijk vormde, dat geheel onder invloed van Moskou zou staan.

De Indische Regeering zou zich, al was de poging tot het verwekken van een opstand thans mislukt, hierdoor niet tot de overtuiging laten brengen, dat een nieuwe poging nimmer zou worden gedaan.

Na deze rede is mr. Schumann, die er ook op gewezen had, dat men in Indië overtuigd was van de omringende landen niets te vreezen te hebben, nadrukkelijk bedankt door den afgevaardigde van Japan.

Het Deensche voorstel heeft het te Parijs niet tot een stemming gebracht. Het is in den conseil gekomen en daar werd het omgewerkt tot een verzoek aan de regeeringen om in overweging te nemen, dat het wenschelijk zou zijn opvoering van bewapening tegen te gaan. In dezen vorm kon het de algemeene instemming verwerven.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indië Archipel, in verbinding met Singapore, Penang, Australië

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Tot zoover de verklaring van Mr. Schumann daar ten volle op haar plaats was. Als Indië in verren vreemde uit het oog verloren wordt, is noodig den verren vreemde aan Indië, met eischen en belangen, te herinneren. Het resultaat is hierdoor echter voor allen weer geworden bijdrage tot het „voldaan onvoldaan.“

De Russen binden openlijk den strijd aan de Koninklijke en Standard.

Men seinde uit Frankfort a/d. M. aan de N. Het Russische naphthasyndicaat heeft den voor benzine aan de pompen voor geheel Duitsland met een pfennig per liter verlaagd en bepaald, dat de prijs voor Russische benzine deze tapinrichtingen voortdurend 1 pfennig den de prijzen van de Standard Oil en van de Koninklijke Shell-m.sch. worden gehouden.

Deze maatregel beteekent derhalve den strijd op de Duitse markt tusschen de eenen eenerzijds en de Standard Oil en Koninklijke Shell anderzijds.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Apeldoorn.

FILM BATAAFSCHE PETROLEUM MIJ.

Op Woensdagavond 21 en Donderdagavond 22 hebben wij in het Minerva Theater twee zeer droevige voorstellingen gehad van de bekende film Bataafsche Petroleum Maatschappij.

Uitgenoodigd waren behalve leden en begunstigers van „Oost en West“ de leerlingen der hoogste klassen der M.U.L.O.-scholen, der drie hoogste klassen van de K. H. B. S., vier klassen Gymnasium, Rijkskweekschool voor Onderwijzeressen, Nijverheidsschool en Handelsschool; met het personeel en dames en verdere belangstellenden. Op de twee voorstellingen samen zijn ± 1150 bezoekers geweest.

De film werd toegelicht op Woensdagavond door den heer de Voogd, op Donderdagavond door den heer van der Meer. Beide malen bestond deze toelichting uit een meene inleiding en daarna korte karakteristieke lichtingen terwijl de film afrolde. Het orkest van het Minervatheater speelde zachte krontjongwises. Alle elkaar genomen een vlot geheel. Iedereen was ingenomen over de voorstelling en de toelichting. Er was tact tusschen film en publiek, wat bleek uit spontaan applaus bij verschillende momenten.

Nogmaals zij hier den warmen, hartelijken dank uitspreken aan de „Bataafsche“ en aan sprekers en operateur, en aan den heer P. A. Kleekamp, chef van agentschap der B. P. M. ter plaatse.

ONZE PLANNEN.

Op den eersten avond heeft de voorzitter, op den tweeden avond de secretaris een hartig woord gesproken over het doel van O. en W. en van de gelegenheden gebruik gemaakt mededeeling te doen van onze plannen. Kort samengevat komen deze op het volgende neer:

1. Geeft u nu reeds op voor het 2e bezoek aan het Nationaal Instituut, Oct./Nov. De tweede galerij is in orde en dus ook te zien. ± f 5.—, alles inclusief pen, voor leden; ± f 5.30 voor niet-leden.
2. 9 Nov. a.s. in het Centraal Theater films der Nederlandsche Handel Mij. Wij zullen daarbij schoolvoorstellingen organiseren.
3. Gaarne worden ingewacht lijsten van voorwerpten ter inzending naar de I.T.A. 1928. Tot nu toe er nog slechts een stuk of twaalf binnen.
4. WERFT LEDEN! Het is nu de beste tijd er voor te werft leden. Het moet toch een streelende gedachte zijn voor ieder ook iets gedaan te hebben...

Op Lammerweg 3 wachten wij uwe opgaven berichten.

HET BESTUUR

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

FILM NEDERL. HANDEL-MIJ.

De besturen der afdelingen Nijmegen, Den Haag, Apeldoorn hebben de film der Nederl. Handelsschappij aangevraagd, onderscheidenlijk voor 15, 19 October en 9 November e.k.

Van de Redactie.

BOOTTREIN STOOMVAARTMAATSCHAPPIJ „NEDERLAND“.

Het Agentschap van de Stoomvaart-Maatschappij „Nederland“, alhier, de firma Crans en Co., Plein 18, meldt, dat de Boottrein van het s.s. „Johan de Witt“ dd. 30 September a.s. te Genua verwacht, Zaterdag 1 October a.s., om 10.47 uur v.m., aan het Staatsplein alhier, zal aankomen.

Eindelijk onvermengd genoeg:
EEN CHRYSLER, REEDS VANAF F 2900.-
N.V. JAMES NEFKENS AUTOHANDEL
LAAN VAN MEERDERVOORT 96c :: TELEF. 35970
ALLEEN-VERTEGENWOORDIGING VOOR DEN HAAG EN OMSTREKEN

Van het Informatie-Bureau:

STEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIE.
 van der Kop, Bergstraat 11, Sittard.
 Jettens, Hoofdstraat 62, Broeksittard.
 A. Don, N. Binnenweg 349b, Rotterdam.
 onderwijzer 2e klasse bij het O.L.O.
 ter, Onderwijzer 2e kl. bij het O. L. O.; IJzen-
 A 8.
 Kuipers, Idem als voren; Engelschestraat 8, Win-
 ten.
 Wisboom Versteegen, Ambtenaar ter beschikking
 den Belastingdienst; Prinsengracht 838, Amster-
 (C.).
 Went, Wetenschap. assistent aan het Laborato-
 van 's Lands Plantentuin; Nieuwe Gracht 187,
 recht.
 H. D. Mulder, Landbouwconsulent bij den Land-
 voorlichtingsdienst; Wolfhezerweg 7, Ooster-
 rek.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF.
 nking, tijd. Afd.-secretaris (ass.-resident) op het
 oort van den resident van Ternate (Gouverne-
 der Molukken); Zoeterwoudsche Singel 52,
 den.
 C. Loos, Gedipl. techn. ambtenaar bij den P.T.T.-
 dienst; p/a. Hotel Von Scheven, Spuistraat 4a, 's-Grav-
 enhage.
 Rookmaker, Gedipl. gezaghebber bij het B. B.;
 Imhoffstraat 13, 's-Gravenhage.
 Weekenborg, Onderwijzer der 3e kl. bij het
 O.L.O.; p/a. den heer Nillesen, Lange Nieuwstraat,
 Amsterdam.
 Rampart, Onderwijzer der 1e kl. bij het O.E.L.O.;
 emerstraat 19, Bergen op Zoom.
 C. Preyer, Inspecteur van Financiën; Barteljoris-
 straat 1, Haarlem.
 H. van Veluwen, Opz. 1e kl. bij den Waterstaat
 's Lands B. O. W.; Van Pallandtstraat 18, Arnhem.
 de Boer, Controleur 1e categorie bij de P.T.T.;
 kenenboschkade 275, 's-Gravenhage.
 M. C. van IJsseldijk, 1e Klerk met den titel van
 commissies bij het Dept. van Landbouw, N. en H.;
 oot Hertoginnelaan 198, 's-Gravenhage.
 van der Swaagh, Bouwkundige bij de S.S. en Tr.;
 russel, 12 rue Capouillet.

H. C. J. M. van Meurs, Adj.-referendaris bij het Hoofd-
 kantoor van den dienst der Volksgezondheid; Klim-
 opstraat 204, 's-Gravenhage.
 E. Keasberry Jr., Adj.-controleur van de belastingen
 op het kantoor van den inspecteur van Financiën
 der 1e kl., hoofd der insp. Weltevreden; Paulina-
 straat 42, 's-Gravenhage.
 H. J. de Kruyf, Onderwijzer der 1e kl. bij het O.E.L.O.;
 Van Weede van Dijkveldstraat 41, 's-Gravenhage.
 G. Lankamp, Idem als voren; p/a. Wed. v. d. Lugt-
 Middendorp, Naaldwijkscheweg, Honselersdijk.
 Ir. C. Versteeg, Houtvester bij het Boschwezen in N.-I.;
 Regentesselaan 227, 's-Gravenhage.
 J. I. Kooreman, Architect bij den Waterstaat en
 's Lands B.O.W.; Prinsessekade 50, Haarlem.
 A. W. Schot, Inspecteur bij de S.S. en Tr.; Vondel-
 laan 13, Bussum.
 J. H. Haveman, Hoofdrechercheur 1e kl. in de resi-
 dentie Batavia, provincie West-Java; Teraardsche-
 weg 15, Assen.
 M. Verrijp, Politie-opziener 1e kl. in de residentie Se-
 marang; Numansdorp (Postkantoor).
 J. H. Gaade, Inspecteur van Financiën der 1e kl., hoofd
 der Inspectie Medan; Stadhouderskade 131, Amster-
 dam (Z.).
 W. F. Stolk, Hoofdmonteur bij de S.S. en Tr.; Meer-
 huyzenplein 18 (Ib), Amsterdam (Z.).
 H. W. E. Beljaars, 2e Werktuigkundige bij de Gouv.
 Marine; Obrechtstraat 435, 's-Gravenhage.
 H. N. Schut, Politie-opziener 1e kl. in de res. Kedoe;
 Pauwenstraat 62, Hilversum.
 C. Verburgt, Onderbaas-koperslager bij het Marine-
 etablissement te Soerabaya; Delistraat 18, Amster-
 dam (O.).
 J. W. Sluijte, Onderluitenant der Infanterie; Arnoldij-
 straat 27, Haarlem.
 Dr. J. Haga, Officier van Gezondheid 2e kl.; Juliana
 van Stolberglaan 9, 's-Gravenhage.
 L. A. Sybesma, Onderluitenant der Militaire administr.;
 Thomsonlaan 78, 's-Gravenhage.
 J. T. Schilder, Onderluitenant der Cavalerie; Vijfhui-
 zendijk 172, Haarlemmermeer.
 H. A. Munzebrock, 1e Luitenant der Artillerie; Dalfsen
 bij Zwolle.

Mutatiestaat van 21 tot 28 September.

Nieuwe Leden:	Geïntroduceerd door:
den heer Driest, Amsterdam, Valeriusstraat 91. f 5.—	Secretaris Afd. Amsterdam.
den heer Feirabend, oud-Administrateur der Holland-Deli comp., Aerdenhout, Clemantislaan 28. f 5.—	den heer O. Opperheim te Haarlem.
den heer Brutel de la Rivière, Arts, Apeldoorn, van Hasselt- laan 19. f 5.—	Afdeulingsbestuur Afd. Apeldoorn.
den heer Krusinga, oud-Off., Apeldoorn, Louiselaan 14. f 5.	
den heer J. de Booy—van Ledden Hulsebosch, Nijme- gen, Groesbeekscheweg 18. f 5.—	Mevrouw C. Vigelius te Nijmegen.
den heer Speerzak, Gezagvoerder K.P.M., Nijmegen, Pontanus- straat 2. f 5.—	den heer G. W. Tesser te Nijmegen.
den heer Ketting Olivier, oud-Ass.-Resident, Den Haag, Iep- laan 9. f 5.—	den heer H. Polak te Den Haag.
den heer Rijnders, Den Haag, Acaciastraat 20. f 5.—	
den heer O. Prins, oud-Resident, Den Haag, Beeklaan 1. f 5.—	den heer W. F. J. Kroon te Breda.
den heer M. Ravenswaay, Den Haag, Statenlaan 86. f 5.—	
den heer J. de Weduwe H. Pape, Den Haag, Stadhouders- laan 72. f 5.—	Mevrouw M. Naessens te Den Haag.
den heer Arrias, Arts, Den Haag, Van Speykstraat 16. f 5.—	
den heer E. van Baerle, Voorburg (Z.-H.), Laan van denenburg 40	Administrateur „Oost en West”.
den heer A. Brans, oud-Kapitein ter Zee, Den Haag, Seg- elklaan 26. f 5.—	Secretaris-Hoofdbestuur „Oost en West”.

Afschrijven:

H. A. Stöcker, Gep. O.-I. Ambtenaar, Velp (Gld.), van
 Galenlaan 12 (overleden).

Adresveranderingen:

van der Schuyt, Directeur Hessa Rubber Mij., Am-
 sterdam (C.), van: Singel 186 naar: Museumplein 6.
 H. J. H. Indoloog, Leiden, van: Jan van Goijenkade 19
 naar: Zoeterwoudschesingel 37.
 E. J. Bergmans, oud-Ingenieur Waterstaat, van:
 West, Lange Bergstraat 28 naar: Doorn, Villapark
 „Boschrand”, Parklaan 27. f 5.—
 H. Dijkman, Gep. Officier v. Adm. K.N.M., Den Haag,
 Bentinckstraat 133 naar: Ooievaarlaan 2, Huize
 „Quinauwe”.
 H. Roessingh van Iterson, Secretaris Raad van Indië,
 Den Haag, van: Benoordenhoutschweg 20 naar: Ruys-
 gerslaan 80.
 H. Doffgnies, Den Haag, van: Jan van Nassaustraat 80
 naar: Wassenaarscheweg 146.
 H. Panoy, Controleur 1ste kl. B.B., van: Den Haag,
 Blankenstraat 83 naar: Scheveningen, Pansier-
 straat 18.
 H. Macoma, Controleur 1ste kl. B.B., Den Haag, van:
 Regentesselaan 49 naar: Jan van Nassaustraat 121.
 H. J. C. van der Staay, Nice, van: Avenue
 Montclair 2 naar: Boulevard du Tzarewitch 22.

F. van Naerssen, Gep. O.-I. Ambtenaar, van: Utrecht,
 Admiraal van Genstraat 49 naar: Voorburg (Z.-H.),
 Wilhelminalaan 21. f 5.—
 Mr. W. F. C. van Hattum, Griffier Landraad, van: Den
 Haag, Delistraat 34 naar: Soekaboemi, Wilhelmina-
 weg 86.
 F. Feuerstein, Hoofdcommissaris van Politie, van: Soe-
 kaboemi naar: Weltevreden.
 F. Kroon, Majoor der Infanterie, geplaatst te Meester-
 Cornelis bij het 12e Bat. Inf.
 W. F. Palmer van den Broek, 1ste Luitenant Inf., ge-
 plaatst te Batoe-Djadjar bij de Wielrijders-compagnie.
 L. de Vogel, Stationchef, van: Emmahaven naar Fort-de-
 Kock.
 P. Ferwerda, Controleur B.B., van: Semitau naar: Sing-
 kawang.
 H. van der Linden, thans: Administrateur s.f. „Delangoe”,
 van: Djokja naar: Halte Delangoe N.-I.-S.
 J. C. Plesman, thans: Hoofd der Zoutaanmaak te Pame-
 kasan.
 J. L. W. Grootenboer, Gepensionneerd Ambtenaar In-
 en Uitvoerchten, thans te Padang.

HENNY & Co.

Anna Pauwonastraat 62a
 DEN HAAG

TEL. { 36910
 31144 } 5881

EFFECTEN
 PROLONGATIEN
 WISSELZAKEN

5498

**Het van ouds bekend Crediet-
 Magazijn „DE RESIDENTIE”**

L. BEESTENMARKT 119-121-123-127

Levert alle artikelen, zooals:
**DAM.MANTELS, HEERENJASSEN
 KINDERCONFECTIE, SCHOEN-
 WERK, DRESSOIRS, BUFFETTEN,
 LINOLEUMS, ENZ., ENZ., ENZ.
 ONDER GARANTIE**

Conditie wordt met ons geregeld
DISCRETIE VERZEKERD :: TEL. 15555

**Goed Adverteeren beteekent
 grootere omzet;
 dus meer winst**

MET PENSIEN.

Ir. A. J. Gouka Jr., Ingenieur 1e kl. met den pers. titel
 van hoofdinspecteur bij den dienst van den mijnb.
 in N.-I.; Oude Bennekomscheweg 62 T, Wageningen.
 H. J. Hofman, Assistent-resident van Berbek (residen-
 tie Kediri); Slotlaan 92, Zeist.
 J. J. Frölich, Presdient der Weeskamer te Soerabaya;
 Thomsonlaan 25, 's-Gravenhage.
 B. W. J. van der Linden, Opziener houtwerkplaatsen
 van den Artill. constructiewinkel; Ant. Duyckstr. 110,
 's-Gravenhage.
 H. W. L. Risehen, Onderwijzer 1e kl. bij het O.E.L.O.;
 Bezuidenhout 197, 's-Gravenhage.
 W. J. Ph. I. Tuts, Ambtenaar ter beschikking van den
 Hoofdinspecteur, hoofd van den dienst der In- en
 Uitvoerchten en Accijnzen; Pension „Frisa”, St.
 Stephensonstraat 5, Nijmegen.
 P. J. Boomsma, Apotheker, hoofd van de apoth. van
 den dienst der Volksgezondheid te Soerabaya; Sij-
 zenlaan 44, 's-Gravenhage.

G. J. R. VAN DER GAAG & Zoon
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5028

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 :: DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN - BLOEMPOTTEN - ZUILEN
 MET POTTEN - KLOKSTELLEN,
 ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID HOLLAND" TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR
 SUEZKADE 122a, b-DEN HAAG-TEL. 33472
 Steeds versche
 aanvoer van de **DE BESTE**
 Rijsttafelbenodigdheden en
 Indische Geneesmiddelen,
 Akar-Bahar-banden, enz.
 Verz. door geh. Europa - Prijs. op aanvraag

WISBRUN & LIFFMANN
 VEENESTRAAT 35-37 - Tel. 12503 - DEN HAAG
 DAMES MODE ARTIKELN
 ZIJDEN STOFFEN - FLUWEELEN
 KANTSTOFFEN - ALLE SOORTEN 5022
 GARNEERINGEN, ENZ., ENZ. - BALARTIKELN

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN

doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen. Natuurlijk levert hij ook prima artikelen. Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk. Ook zijn reamedrukwerk moet er aanlokkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reamedrukwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen. Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafrâchissements 5015
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

HOTEL „DE TWEE STEDEN" RESTAURANT „DE TWEE STEDEN"
 Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15931 - 10062 's-Gravenhage
FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
 THE DANSANT - DINER CONCERT
 ROEMEENSCH ORKEST
 SPÉCIALE TARIËVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
 KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 UITSTEKENDE KEUKEN
 GERENOMMEERDE WIJNKELDER

VEREENIGING „OOST EN WEST"
 HOOFDBESTUUR: HEULSTRAAT 17 'S-GRAVENHAGE

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins-Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.
INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekking op elk gebied van personen, van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heer J. C. HIETINK, 's-Gravenhage, Tel. 14519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins-Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. 50752. Dit „Tehuis" biedt studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK, of den Administrateur, den Heer W. MEIJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", Van-Boetzelaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden met een familie naar Indië willen terugkeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Tel. No. 50248.
LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.
NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna-Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten einde aan te nemen die uit Nederland naar Indië gaan, en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.
BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk en maatschappelijk gebied, onder leiding van Mevr. J. FR. MENDES-Calisch. Spreekuur Donderdagmiddag van 2 tot 4 uur en volgens afspraak, Nic.-Maesstraat 1, Amsterdam, Tel. 22492. Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, en de Firma MARTINUS NIJHOFF, L. Voorhout 9, Den Haag (bij deze firma alleen die met een *), zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk.) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West, tweede druk, bestaande uit:
 - * 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ; Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
 - * 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overz. Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - * No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - * No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie.) Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2e, verbeterde druk.) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - * No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië, zoomede voor verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken en Militairen Geneeskundigen aldaar. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - * No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - * No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - * No. XI. De Geëmployeerde bij de Rubber (caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Ned.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Onze Koloniën**
- Serie I.
 - No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 - 2. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 - 3. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
 - 4. Denkbeelden der Inlanders van onze Indische Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
 - 5. De Europeesche vrouw in Indië.
 - 6. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 - 7. Over de Kolonie Suriname.
 - Serie II.
 - No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 - 2. Het Javaansch tooneel.
 - 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
 - 4. De thee-cultuur op Java.
 - 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 - 6. Een doode taal in Indië.
 - 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
 - 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 - 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
 - 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.
 - Serie III.
 - No. 1. Over Bali en zijne bewoners.
 - 2. Bevolving in Nederlandsch-Indië.
 - 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
 - 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.
 - No. 5. Nederlanders in Indië.
 - 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volksredietwezen.
 - 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
 - 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Wnd. Vertegenwoordiger in Nederlandsch-Indië, Mr. M. J. A. Oostwoud-Wijdenes, President Landraad, Tandjong Balei (Sumatra's Oostkust)